

Arfarniad Cynaliadwyedd Integredig (ACI) ar gyfer Cynllun Datblygu Lleol Amnewid Cyngor Sir Fynwy

**Adroddiad ACI sy'n cyd-fynd â'r Cynllun Adnau -
Crynodeb Annhechnegol**

Cyngor Sir Fynwy

Medi 2025

Gwybodaeth o ansawdd

Paratowyd gan	Gwiriwyd gan	Gwiriwyd gan	Cymeradwywyd gan
EH: Cynlluniwr Amgylcheddol	CB: Prif Gynllunydd Amgylcheddol	NCB: Cyfarwyddwr Technegol	NCB: Cyfarwyddwr Technegol

Hanes Adolygu

Adolygu	Dyddiad adolygu	Manylion	Enw	Swydd
F1	Medi 2024	Terfynol i'w gyflwyno	CB	Prif Gynllunydd Amgylcheddol
F2	Medi 2025	Diwygiwyd yn terfynol i'w gyflwyno	RC	Prif Gynllunydd Amgylcheddol

Wedi'i baratoi ar gyfer :
Cyngor Sir Fynwy

Paratowyd gan:
AECOM Cyfyngedig
3ydd Llawr, Portwall Place
Lôn Portwall
Bryste BS1 6NA
Deyrnas Unedig

T: +44 (117) 917 1200
aecom.com

© 2025 AECOM Limited . Cedwir Pob Hawl.

Paratowyd y ddogfen hon gan AECOM Infrastructure & Environment UK Limited (“AECOM”) at ddefnydd ein cleient yn unig (y “Cleient”) yn unol ag egwyddorion ymgynghori a dderbynnir yn gyffredinol, y gyllideb ar gyfer ffioedd a’r cylch gorchwyl y cytunwyd arno rhwng AECOM a y Cleient. Nid yw unrhyw wybodaeth a ddarparwyd gan drydydd partïon ac y cyfeirir ati yma wedi'i gwirio na'i dilysu gan AECOM, oni nodir yn benodol yn wahanol yn y ddogfen. Ni fydd AECOM yn atebol i unrhyw drydydd parti sy'n defnyddio'r ddogfen hon neu'n dibynnu arni .

Tabl Cynnwys

Cyflwyniad	1
1. Cyflwyniad	2
Rhan 1: Beth sydd wedi'i gynnwys wrth lunio cynllun/ACI hyd at y pwynt hwn?	15
2. Gwneud cynllun/ ACI hyd at y pwynt hwn	16
3. Datblygu'r strategaeth a ffefrir	47
Rhan 2: Beth yw canfyddiadau'r ACI ar hyn o bryd?	53
4. Canfyddiadau'r gwerthusiad ar hyn o bryd	54
Rhan 3: Beth sy'n digwydd nesaf?	57
5. Y camau nesaf a monitro	58

Rhagymadrodd

1. Rhagymadrodd

- 1.1 Comisiynir AECOM i arwain ar Arfarniad o Gynaliadwyedd Integredig (ACI) i gefnogi Cynllun Datblygu Lleol Amnewid (CDLIA) Cyngor Sir Fynwy. Mae'r ACI yn cyflawni'r gofynion a'r dyletswyddau ar gyfer Arfarniad o Gynaliadwyedd (AC) ac Asesiad Amgylcheddol Strategol (SEA), Asesiad o'r Effaith ar Gydraddoldeb (AEC), Asesiad o'r Effaith ar Iechyd (AEI), Asesiad o'r Effaith ar y Gymraeg (AEIG) a Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (LICD).
- 1.2 Mae'r ACI yn fecanwaith ar gyfer ystyried a chyfleu effeithiau tebygol cynllun sy'n dod i'r amlwg, a dewisiadau amgen o ran materion cynaliadwyedd allweddol. Nod y Arfarniad Cynaliadwyedd Integredig yw llywio a dylanwadu ar y broses o wneud cynllun gyda'r bwriad o osgoi a lliniaru effeithiau negyddol a sicrhau'r effeithiau cadarnhaol mwyaf posibl. Drwy'r dull hwn, mae'r ACI ar gyfer y CDLIA yn ceisio cynyddu cyfraniad y cynllun sy'n datblygu i ddatblygu cynaliadwy i'r eithaf.
- 1.3 Fel y nodwyd uchod, mae'r ACI yn ceisio cyflawni'r gofynion a'r dyletswyddau ar gyfer Arfarniad o Gynaliadwyedd, Asesiad Amgylcheddol Strategol, AEC, AEI, AEIG a LICD. Y dull yw integreiddio'r cydrannau hyn yn llawn i ddarparu un broses asesu i lywio datblygiad y CDLIA. Rhoddir disgrifiad o bob un o'r gwahanol gydrannau a'u dibenion isod.
- 1.4 Cyhoeddir yr Adroddiad ACI a'r CA hwn ochr yn ochr â'r Cynllun Adnau. ¹Maent yn arwain ymlaen o'r Adroddiad ACI Cychwynnol a gyhoeddwyd ym mis Tachwedd 2022, gan ystyried adborth o'r ymgynghoriad a'r diweddariadau dilynol i'r CDLIA. Bydd unrhyw sylwadau a dderbynnir yn cael eu hystyried pan fydd y Cynllun wedi'i gwblhau i'w gyflwyno.
- 1.5 Mae adrodd ACI yn ei hanfod yn golygu ateb y cwestiynau canlynol yn eu tro:
  - Beth sydd wedi'i gynnwys wrth wneud cynllun/ACI hyd at y pwynt hwn?
    - Gan gynnwys mewn perthynas â 'dewisiadau amgen rhesymol'.
  - Beth yw canfyddiadau'r gwerthusiad ar hyn o bryd?
    - hy mewn perthynas â'r Cynllun Adnau.
  - Beth sy'n digwydd nesaf?
    - Pa gamau fydd yn cael eu cymryd i gwblhau (a monitro) y cynllun?
- 1.6 Atebir pob un o'r cwestiynau hyn yn eu tro isod. Yn gyntaf er bod angen gosod y cefndir ymhellach drwy ateb y cwestiynau i) Beth mae'r cynllun yn ceisio ei gyflawni?; a ii) Beth yw cwrmpas yr AC?

Beth mae'r CDLIA yn ceisio ei gyflawni?

- 1.7 Mae Cyngor Sir Fynwy (CSF) yn y broses o baratoi Cynllun Datblygu Lleol Amnewid (CDLIA) ar gyfer y Sir (ac eithrio'r ardal o fewn Parc Cenedlaethol Bannau Brycheiniog). Bydd y CDLIA yn cwmpasu'r cyfnod 2018-2033 a hwn fydd y cynllun defnydd tir statudol i gefnogi cyflawni diben y Cyngor o ddod yn

¹ Gweler **Atodiad I** am esboniad pellach o'r sail reoleiddiol ar gyfer ateb rhai cwestiynau yn Adroddiad yr Arfarniad o Gynaliadwyedd; a 'rhestr wirio' yn egluro'n fwy manwl gywir y sail reoleiddiol ar gyfer cyflwyno gwybodaeth benodol.

Sir ddi-garbon, gan gefnogi llesiant, iechyd ac urddas i bawb ar bob cam o fywyd.

- 1.8 Bydd y CDLIA yn nodi cynigion datblygu defnydd tir ar gyfer y Sir a bydd yn nodi ble a faint o ddatblygiadau newydd fydd yn digwydd dros gyfnod y CDLIA. Bydd hefyd yn nodi ardaloedd i'w diogelu rhag datblygiad ac yn darparu polisïau ar gyfer asesu ceisiadau cynllunio yn y dyfodol. Mae'r CDLIA yn adeiladu ar y CDLI mabwysiedig presennol sy'n cwmpasu'r cyfnod 2011-2021.

Gweledigaeth

- 1.9 Mae Gweledigaeth y CDLIA yn amlinellu sut y bwriedir i'r Sir ddatblygu, newid, neu gael ei chadw hyd at 2033, ac mae'n darparu'r fframwaith ar gyfer strategaeth a pholisïau'r Cynllun. Mae'r Weledigaeth a nodir yn y CDLI mabwysiedig 2011-2021 wedi'i hadolygu a'i diweddarau i ystyried y materion, yr heriau a'r cyfleoedd sy'n wynebu'r Sir, elfennau allweddol Cynllun Llesiant BGC Gwent (Awst 2023) a Symud Sir Fynwy Ymlaen - Cyngor Sir Fynwy. Cynllun Cymunedol a Chorfforaethol 2022-2028 (Ebrill 2023).

Erbyn 2033 bydd Sir Fynwy yn gartref i leoedd net di-garbon sydd wedi'u cysylltu'n dda ac sy'n esiampl i eraill, sy'n darparu cyflogaeth ac yn cefnogi cymunedau cynaliadwy a chydnerth sy'n gytbwys yn ddemograffig i bawb, lle:

- Mae pobl yn byw mewn cymunedau cynhwysol, cyfartal, diogel, cydlynol, ffyniannus a bywiog. Mae gan ardaloedd trefol a gwledig gysylltiadau da gyda gwell mynediad at wasanaethau a chyfleusterau lleol, mannau agored, a chyfleoedd cyflogaeth.
- Mae cymunedau a busnesau yn rhan o Sir sy'n ffynnu'n economaidd, yn uchelgeisiol ac sydd â chysylltiadau da.
- Mae'r gorau o dreftadaeth adeiledig, cefn gwlad, bioamrywiaeth, tirwedd ac asedau amgylcheddol y Sir wedi'u diogelu a'u gwella i gadw ei chymeriad unigryw.
- Mae pobl yn mwynhau ffyrdd iachach, mwy cynaliadwy o fyw gyda gwell mynediad at drafnidiaeth gyhoeddus a chyfleoedd teithio llesol ac yn cael yr effaith leiaf bosibl ar yr amgylchedd byd-eang, gan gefnogi ein huchelgeisiau ar gyfer Sir ddi-garbon.

Amcanion

- 1.10 Er mwyn mynd i'r afael â'r materion/heriau allweddol a chyflawni'r weledigaeth, mae 17 o amcanion wedi'u datblygu ar gyfer y CDLIA, sy'n adeiladu ar amcanion y CDLI Mabwysiedig. Mae'r amcanion yn cael eu hadolygu'n barhaus a'u diweddarau yn ôl yr angen fel rhan o ddatblygiad parhaus sylfaen dystiolaeth y CDLIA.
- 1.11 Mae'r amcanion wedi'u nodi yn **Nhabl 1.1** drosodd ac wedi'u grwpio i alinio â'r 7 nod llesiant a nodir yn Neddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015, a materion y CDLIA, yn ogystal â'r prif themâu polisi a nodir yn y Polisi Cynllunio. Cymru (PCC12), camau Cynllun Llesiant BGC Gwent, a Chynllun Cymunedol a Chorfforaethol y Cyngor.

Tabl 1. 1: Amcanion y CDLIA a'u cyfraniadau at nodau llesiant

Amcan y CDLIA	Pennawd	Amcan y CDLIA	Mynd i'r afael â materion y CDLIA ²	Prif thema PCC12	Camau Cynllun Llesiant BGC Gwent	Amcanion y Cynllun Cymunedol a Chorfforaethol
Cymru lewyrchus (Nod Llesiant 1)						
Amcan 1	Twf Economaidd / Cyflogaeth	Cefnogi economi amrywiol, ffyniannus, â chysylltiadau da, sy'n darparu ystod o gyfleoedd cyflogaeth o ansawdd da i alluogi ac annog twf busnesau cynhenid a denu mewnfuddsoddiad a busnesau arloesol cystadleuol mewn sectorau twf priodol, gan gynnwys drwy ddarparu busnesau newydd a busnesau a lle i dyfu.	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 24	Lleoedd cynhyrchiol a mentrus	Cymryd camau i leihau'r argyfwng costau byw yn y tymor hwy.	Lle Llewyrchus ac Uchelgeisiol.
Amcan 2	Canolfannau Trefi a Lleol	Cynnal a gwella canolfannau'r Fenni, Cil-y-coed, Cas-gwent, Magwyr, Trefynwy a Brynbuga fel canolfannau bywiog a deniadol sy'n gwasanaethu anghenion eu poblogaeth a'r ardaloedd o'u cwrmpas, a chefnogi addasu i ddiwallu anghenion rôl esblygol y stryd fawr.	8	Mannau gweithredol a chymdeithasol	Cymryd camau i fynd i'r afael ag anghydraddoldebau, yn enwedig mewn perthynas ag ieched, drwy fframwaith Egwyddorion Marmot.	Lle Llewyrchus ac Uchelgeisiol.

²Gweler Atodiad 1 y Strategaeth a Ffeiffrir am restr lawn o faterion y CDLIA.

Amcan y CDLIA	Pennawd	Amcan y CDLIA	Mynd i'r afael â materion y CDLIA ²	Prif thema PCC12	Camau Cynllun Llesiant BGC Gwent	Amcanion y Cynllun Cymunedol a Chorfforaethol
Cymru Gydnerth (Nod Llesiant 2)						
Amcan 3	Seilwaith Gwyrdd, Bioamrywiaeth a Thirwedd	Diogelu, gwella a rheoli gwytnwch amgylchedd naturiol, bioamrywiaeth ac ecosystemau Sir Fynwy a'r cysylltedd rhyngddynt, tra ar yr un pryd sicrhau'r buddion mwyaf posibl i'r economi, twristiaeth, iechyd a llesiant. Mae hyn yn cynnwys Tirwedd Genedlaethol Dyffryn Gwy (AHNE), tirweddau eraill o ansawdd uchel a nodedig y Sir, safleoedd gwarchodedig, rhywogaethau a warchodir a buddiannau bioamrywiaeth eraill.	11, 12, 35	Lleoedd unigryw a naturiol	Galluogi a chefnogi pobl, cymdogaethau a chymunedau i fod yn wydn, yn gysylltiedig, yn ffynnu ac yn ddiogel.	Lle Gwyrdd i Fyw.

Amcan y CDLIA	Pennawd	Amcan y CDLIA	Mynd i'r afael â materion y CDLIA ²	Prif thema PCC12	Camau Cynllun Llesiant BGC Gwent	Amcanion y Cynllun Cymunedol a Chorfforaethol
Amcan 4	Perygl llifogydd	Sicrhau bod datblygiadau newydd yn ystyried y perygl o lifogydd, yn awr ac yn y dyfodol, gan gynnwys yr angen i osgoi datblygiadau amhriodol mewn ardaloedd sydd mewn perygl o lifogydd neu a allai gynyddu'r perygl o lifogydd mewn mannau eraill a'r angen i ddylunio datblygiad , gan gynnwys defnyddio mesurau rheoli llifogydd naturiol i reoli perygl llifogydd a dŵr ffo wyneb yn briodol.	12, 13	Lleoedd unigryw a naturiol	Cymryd camau i leihau ein hallyriadau carbon, helpu Gwent i addasu i newid yn yr hinsawdd, a diogelu ac adfer ein hamgylchedd naturiol.	Lle Gwyrdd i Fyw.
Amcan 5	Mwynau a Gwastraff	Cwrdd â rhwymedigaethau rhanbarthol a lleol y Sir i reoli a chael gwared ar ei gwastraff a diogelu a manteisio ar ei hadnodd mwynau mewn modd cynaliadwy.	14, 15	Lleoedd cynhyrchiol a mentrus	Cymryd camau i leihau ein hallyriadau carbon, helpu Gwent i addasu i newid yn yr hinsawdd, a diogelu ac adfer ein hamgylchedd naturiol.	Lle Gwyrdd i Fyw.
Amcan 6	Tir	Hyrwyddo defnydd effeithlon o dir, gan gynnwys yr angen i: • uchafu cyfleoedd ar gyfer datblygu ar dir a ddatblygwyd yn flaenorol, tra'n cydnabod	16, 17	Dewisiadau strategol a gofodol	Cymryd camau i leihau ein hallyriadau carbon, helpu Gwent i addasu i newid yn yr hinsawdd, a diogelu	Lle Gwyrdd i Fyw.

Amcan y CDLIA	Pennawd	Amcan y CDLIA	Mynd i'r afael â materion y CDLIA ²	Prif thema PCC12	Camau Cynllun Llesiant BGC Gwent	Amcanion y Cynllun Cymunedol a Chorfforaethol
		bod cyfleoedd tir llwyd yn gyfyngedig yn Sir Fynwy. - gwarchod y tir amaethyddol gorau a mwyaf amlbwrpas (GMA) tra'n cydnabod ar yr un pryd na fydd hyn bob amser yn bosibl o ystyried cyfran uchel o dir GMA yn y Sir a'r cyfleoedd cyfyngedig ar gyfer datblygu tir llwyd. - cefnogi addasu ac ailddefnyddio adeiladau presennol sydd wedi'u lleoli'n gynaliadwy.			ac adfer ein hamgylchedd naturiol.	
Amcan 7	Adnoddau naturiol	Sicrhau defnydd effeithlon o adnoddau naturiol gan gynnwys darparu mwy o gyfleoedd ar gyfer effeithlonrwydd dŵr, effeithlonrwydd ynni, ynni adnewyddadwy, ailgylchu a lleihau gwastraff.	14, 15, 31, 37	Lleoedd cynhyrchiol a mentrus	Cymryd camau i leihau ein hallyriadau carbon, helpu Gwent i addasu i newid yn yr hinsawdd, a diogelu ac adfer ein hamgylchedd naturiol.	Lle Gwyrdd i Fyw. Lle Diogel i Fyw.

**Cymru
Iachach (Nod
Llesiant 3)**

Amcan y CDLIA	Pennawd	Amcan y CDLIA	Mynd i'r afael â materion y CDLIA ²	Prif thema PCC12	Camau Cynllun Llesiant BGC Gwent	Amcanion y Cynllun Cymunedol a Chorfforaethol
Amcan 8	Iechyd a Lles	Gwella mynediad i bawb at hamdden, chwaraeon, gweithgareddau hamdden, mannau agored, a chefn gwlad a galluogi ffyrdd iachach o fyw. Cefnogi'r Bwrdd Iechyd i wella seilwaith iechyd i ddiwallu anghenion cymunedol.	18, 20, 21, 33, 35	Mannau gweithredol a chymdeithasol	Cymryd camau i fynd i'r afael ag anghydraddoldebau, yn enwedig mewn perthynas ag iechyd, drwy fframwaith Egwyddorion Marmot.	Lle Teg i Fyw. Lle Diogel i Fyw. Lle Cysylltiedig Lle Mae Pobl yn Gofalu.

Cymru sy'n Fwy Cyfartal (Nod Llesiant 4)

Amcan 9	Demograffeg	Cynyddu cyfleoedd i'r boblogaeth iau fyw a gweithio yn Sir Fynwy, gan greu demograffeg fwy cytbwys a chymunedau cynaliadwy yn gymdeithasol ac yn economaidd.	2, 3, 4, 5, 24	Mannau gweithredol a chymdeithasol	Galluogi a chefnogi pobl, cymdogaethau a chymunedau i fod yn wydn, yn gysylltiedig, yn ffynnu ac yn ddiogel.	Lle Teg i Fyw. Lle Llewyrchus ac Uchelgeisiol. Lle Diogel i Fyw.

Cymru o Gymunedau Cydlynol (Nod Llesiant 5)

Amcan y CDLIA	Pennawd	Amcan y CDLIA	Mynd i'r afael â materion y CDLIA ²	Prif thema PCC12	Camau Cynllun Llesiant BGC Gwent	Amcanion y Cynllun Cymunedol a Chorfforaethol
Amcan 10	Tai	Darparu tai fforddiadwy sydd eu hangen ar frys o fewn lleoedd enghreifftiol, cymysg, cynaliadwy, sydd â chysylltiadau da, ar gyfer preswylwyr y presennol a'r dyfodol.	23, 25, 26, 27, 28	Mannau gweithredol a chymdeithasol	Darparu a galluogi cyflenwad a chartrefi fforddiadwy, priodol o ansawdd da.	Lle Teg i Fyw. Lle Diogel i Fyw.
Amcan 11	Creu lle	Creu lleoedd cynaliadwy enghreifftiol trwy ddyluniad, gosodiad a chymysgedd o ddefnyddiau sy'n gwella cymeriad a hunaniaeth aneddiadau a thirwedd Sir Fynwy; creu lleoedd deniadol, diogel a hygyrch i fyw, gweithio ac ymweld â nhw; a hybu ffyniant, iechyd, hapusrwydd a lles pobl.	1, 11, 12, 18, 20, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 34, 35	Dewisiadau strategol a gofodol	Galluogi a chefnogi pobl, cymdogaethau a chymunedau i fod yn wydn, yn gysylltiedig, yn ffynnu ac yn ddiogel.	Lle Llewyrchus ac Uchelgeisiol. Lle Diogel i Fyw.
Amcan 12	Cymunedau	Sicrhau bod Sir Fynwy yn lle cysylltiedig lle mae pobl yn teimlo'n rhan o gymuned, yn cael eu gwerthfawrogi, ac yn cael mynediad da at addysg, cyflogaeth, siopau, tai, trafnidiaeth gyhoeddus, teithio llesol, gofal iechyd, cyfleusterau cymunedol a diwylliannol.	1, 5, 7, 8, 9, 18, 20, 25, 26, 27, 29, 30, 31, 33, 35	Dewisiadau strategol a gofodol	Galluogi a chefnogi pobl, cymdogaethau a chymunedau i fod yn wydn, yn gysylltiedig, yn ffynnu ac yn ddiogel.	Lle Teg i Fyw. Lle Gwyrdd. Lle Llewyrchus ac Uchelgeisiol. Lle Diogel i Fyw. Lle Cysylltiedig Lle Mae Pobl yn Gofalu. Lle Dysgu.

Amcan y CDLIA	Pennawd	Amcan y CDLIA	Mynd i'r afael â materion y CDLIA ²	Prif thema PCC12	Camau Cynllun Llesiant BGC Gwent	Amcanion y Cynllun Cymunedol a Chorfforaethol
Amcan 13	Cymunedau Gwledig	Cynnal cymunedau gwledig presennol cyn belled ag y bo modd trwy ddarparu tai fforddiadwy a chyfleoedd datblygu o raddfa a lleoliad priodol mewn ardaloedd gwledig er mwyn cynorthwyo i adeiladu cymunedau gwledig cynaliadwy a chryfhau'r economi wledig.	6, 7, 20, 22, 26, 29, 30, 34	Lleoedd cynhyrchiol a mentrus	Darparu a galluogi cyflenwad o gartrefi fforddiadwy, priodol o ansawdd da.	Lle Teg i Fyw. Lle Diogel i Fyw.
Amcan 14	Seilwaith	Sicrhau bod seilwaith ffisegol a digidol priodol (gan gynnwys cyfleusterau cymunedol a hamdden, addysg, carthffosiaeth, dŵr, trafndiaeth, gofal iechyd a band eang ac ati) yn ei le neu y gellir ei ddarparu ar gyfer datblygiadau newydd.	12, 19, 20, 31	Lleoedd cynhyrchiol a mentrus	Galluogi a chefnogi pobl, cymdogaethau a chymunedau i fod yn wydn, yn gysylltiedig, yn ffynnu ac yn ddiogel.	Lle Gwyrdd i Fyw. Lle Llewyrchus ac Uchelgeisiol. Lle Cysylltiedig Lle Mae Pobl yn Gofalu. Lle Dysgu.
Amcan 15	Hygyrchedd	Ceisio lleihau'r angen i deithio drwy hyrwyddo cymysgedd o ddyraniadau defnydd tir a gwell cysylltedd rhwngwyd, a lle bo angen teithio, darparu cyfleoedd ar gyfer teithio llesol a thrafnidiaeth gynaliadwy integredig uwchlaw'r defnydd o geir preifat.	10, 30, 36	Mannau gweithredol a chymdeithasol	Galluogi a chefnogi pobl, cymdogaethau a chymunedau i fod yn wydn, yn gysylltiedig, yn ffynnu ac yn ddiogel.	Lle Gwyrdd i Fyw. Lle Llewyrchus ac Uchelgeisiol.

Amcan y CDLIA	Pennawd	Amcan y CDLIA	Mynd i'r afael â materion y CDLIA ²	Prif thema PCC12	Camau Cynllun Llesiant BGC Gwent	Amcanion y Cynllun Cymunedol a Chorfforaethol
Cymru â Diwylliant Bywiog ac Iaith Gymraeg Ffyniannus (Nod Llesiant 6)						
Amcan 16	Diwylliant, treftadaeth a'r iaith Gymraeg	Gwarchod a gwella amgylchedd adeiledig, diwylliant a threftadaeth Sir Fynwy ar gyfer y dyfodol tra'n sicrhau'r buddion mwyaf posibl i'r economi, twristiaeth a llesiant cymdeithasol, gan gynnwys cefnogi a diogelu'r iaith Gymraeg.	9, 32, 33, 34, 35	Lleoedd unigryw a naturiol	Galluogi a chefnogi pobl, cymdogaethau a chymunedau i fod yn wydn, yn gysylltiedig, yn ffynnu ac yn ddiogel.	Lle Teg. Lle Llewyrchus ac Uchelgeisiol. Lle Cysylltiedig Lle Mae Pobl yn Gofalu. Lle Dysgu.
Cymru sy'n Gyfrifol yn Fyd-eang (Nod Llesiant 7)						
Amcan 17	Argyfwng Hinsawdd a Natur	Ymdrechu i gyfyngu ar y cynnydd mewn tymereddau byd-eang i 1.5oC gan gefnogi lleihau allyriadau carbon trwy amrywiaeth o fesurau addasu gan gynnwys hwyluso ecosystemau gwydn ac adfer natur, y defnydd o ynni	10, 12, 36, 37, 38	Lleoedd unigryw a naturiol	Cymryd camau i leihau ein hallyriadau carbon, helpu Gwent i addasu i newid yn yr hinsawdd, a diogelu ac adfer ein	Lle Gwyrdd i Fyw. Lle Llewyrchus ac Uchelgeisiol.

Amcan y CDLIA	Pennawd	Amcan y CDLIA	Mynd i'r afael â materion y CDLIA ²	Prif thema PCC12	Camau Cynllun Llesiant BGC Gwent	Amcanion y Cynllun Cymunedol a Chorfforaethol
		adnewyddadwy, cartrefi sero net, dyluniad a lleoliad datblygiadau newydd, annog swyddi cytbwys a thwf poblogaeth i leihau allgymudo, darparu cysylltedd band eang i leihau'r angen i deithio, darparu seilwaith gwefru cerbydau allyriadau isel iawn i leihau allyriadau a gwella ansawdd aer, a darparu seilwaith gwyrdd o ansawdd.			hamgylchedd naturiol.	Lle Diogel i Fyw.

Beth yw cwmpas yr ACI?

- 1.12 Yn ei hanfod, adlewyrchir cwmpas yr ACI mewn rhestr o amcanion cynaliadwyedd – wedi'u grwpio o dan ddeg pennawd thema'r ACI – a sefydlwyd drwy gwmpasu, ystyried adolygiad cyd-destun/gwaelodlin, materion allweddol a nodwyd ac ymatebion gan ymgylgoreion statudol. Gyda'i gilydd, mae themâu ac amcanion yr ACI hyn yn darparu 'fframwaith' methodolegol ar gyfer arfarnu .

Tabl 1.2: Fframwaith ACI

Thema ACI	Amcan ACI
Economi a Chyflogaeth	Sicrhau twf economaidd cynaliadwy drwy gryfhau'r economi leol, hybu twristiaeth a gwella bywiogrwydd a hyfywedd canol trefi. Cynyddu ystod ac ansawdd y cyfleoedd cyflogaeth yn Sir Fynwy i ddiwallu anghenion a nodwyd.
Poblogaeth a Chymunedau	Darparu nifer digonol o dai o ansawdd da mewn amrywiaeth o fathau a deiliadaethau sy'n galluogi pobl i ddiwallu eu hanghenion tai ac sy'n cefnogi twf economaidd a ffyniant. Trwy greu lleoedd a dylunio cynaliadwy, cynnal a gwella cymeriad gweledol a hynodrwydd yr amgylchedd adeiledig i greu lleoedd gwych i fyw ynddynt. Cefnogi a hyrwyddo cymeriad unigryw cymunedau lleol.
Iechyd a Lles	Gwella iechyd a lles corfforol a meddyliol trwy annog ffyrdd iachach o fyw, amgylcheddau byw o safon a diogelwch cymunedol.
Cydraddoldeb, amrywiaeth a chynhwysiant cymdeithasol	Lleihau tlodi ac anghydraddoldeb; mynd i'r afael ag allgáu cymdeithasol a hyrwyddo cydlyniant cymunedol.
Cludiant a Symud	Gwella mynediad i bawb at swyddi, gwasanaethau a chyfleusterau mewn ffordd sy'n lleihau'r ddibyniaeth ar ddefnyddio ceir drwy wella seilwaith a hyrwyddo teithio llesol, tra hefyd yn sicrhau mynediad at gyfathrebiadau a chyfleustodau digidol o ansawdd uchel.
Adnoddau Naturiol (Aer, Tir, Mwynau a Dŵr)	Lleihau pob math o lygredd aer er budd gwella ansawdd aer lleol. Defnyddio tir yn effeithlon trwy flaenoriaethu datblygiad ar dir a ddatblygwyd o'r blaen, defnyddio tir presennol yn effeithlon a diogelu tir amaethyddol gradd uwch lle bo modd.

Thema ACI	Amcan ACI
	Sicrhau bod deunyddiau a mwynau sylfaenol yn cael eu rheoli mewn ffordd gynaliadwy, gan gynnwys drwy weithredu economi gylchol drwy leihau gwastraff, ailddefnyddio ac ailgylchu. Cynnal a gwella ansawdd dŵr daear, dŵr wyneb ac arfordirol a faint o ddŵr sydd ar gael gan gynnwys cyflenwadau dŵr yfed, dŵr daear a lefelau afonydd.
Bioamrywiaeth a Geoamrywiaeth	Gwarchod, gwarchod a gwella bioamrywiaeth a geoamrywiaeth o fewn ac o amgylch Sir Fynwy.
Amgylchedd Hanesyddol	Gwarchod a gwella arwyddocâd amgylchedd hanesyddol y Sir, asedau diwylliannol (gan gynnwys y defnydd o'r iaith Gymraeg) ac asedau treftadaeth a'u lleoliadau.
Tirwedd	Gwarchod a gwella ansawdd a chymeriad y gorau o dirwedd Sir Fynwy, gan gynnwys ei gyfraniad at leoliad a chymeriad aneddiadau.
Newid Hinsawdd	Hyrwyddo ac annog cynhyrchu ynni o ffynonellau adnewyddadwy ac effeithlonrwydd ynni.
Perygl Llifogydd	Sicrhau bod datblygiadau newydd yn cael eu dylunio a'u lleoli i osgoi'r perygl o lifogydd a sicrhau nad yw'r perygl o lifogydd yn cynyddu mewn mannau eraill.

Rhan 1: Beth sydd wedi'i gynnwys wrth lunio cynllun/ACI hyd at y pwynt hwn?

2. Gwneud cynllun/ACI hyd at y pwynt hwn

- 2.1 Mae adolygiad o'r CDLI wedi bod ar y gweill ers 2018, ac mae ystod eang o dystiolaeth wedi'i chynhyrchu i lywio'r broses o wneud cynlluniau. Mae **Tabl 2.1** isod yn nodi prif ddogfennau'r CDLIA a'r ACI a gyhoeddwyd hyd yma, ynghyd â dyddiadau ar gyfer ymgynghori. Gellir gweld dogfennau'r CDLIA a'r sylfaen dystiolaeth (gan gynnwys Adroddiadau'r ACI) a'u lawrlwytho o wefan y Cyngor.³

Tabl 2.1: Dogfennau CDLIA ac ACI a gyhoeddwyd hyd yma

Dogfennau ac Ymgynghoriad y CDLIA

Papur Materion, Gweledigaeth ac Amcanion (Ionawr 2019 fel y'i diwygiwyd Mehefin 2021)

Papur Ymgynghori ar Opsiynau Twf a Gofodol - Ymgynghoriad cyhoeddus o fis Gorffennaf i fis Awst 2019

Strategaeth a Ffeirir

Ymgynghoriad cyhoeddus rhwng 9fed Mawrth a'r 22ain Ebrill 2020 (Gohiriwyd yr ymgynghoriad oherwydd Covid-19. Daeth yr ymgynghoriad i ben yn dilyn cyngor gan y Gweinidog Tai a Llywodraeth Leol (7fed Gorffennaf 2020))

Adolygiad CDLIA o Faterion, Gweledigaeth, Amcanion a Sail Dystiolaeth yn sgil Covid-19 (Medi 2020)

Cytunwyd ar yr Adolygiad hwn gan y Cyngor ar 22ain Hydref 2020 ac fe'i cyflwynwyd i Lywodraeth Cymru yn unol â chynghor y Gweinidog.

Wedi ailymweld â Phapur Ymgynghorol Twf ac Opsiynau Gofodol CDLIA

Ymgynghoriad cyhoeddus rhwng Ionawr a Chwefror 2021

Strategaeth a Ffafrir Cymunedau Cynaliadwy a Gwydn

Dogfennau ac Ymgynghoriad ACI

Adroddiad Cwmpasu ACI 2018 - Anfonwyd at ymgynghoreion statudol ar gyfer ymgynghoriad rhwng 26ain Hydref a'r 30ain Tachwedd 2018.

Adroddiad ACI Cychwynnol a'r CA 2020

Ymgynghoriad cyhoeddus rhwng 9fed Mawrth a'r 22ain Ebrill 2020 (Gohiriwyd yr ymgynghoriad oherwydd Covid-19. Daeth yr ymgynghoriad i ben yn dilyn cyngor gan y Gweinidog Tai a Llywodraeth Leol (7fed Gorffennaf 2020))

ACI o Adroddiad Opsiynau Strategol 2021

Ymgynghoriad cyhoeddus Ionawr i Chwefror 2021

Adroddiad ACI Cychwynnol a'r CA 2021
Ymgynghoriad cyhoeddus o fis Gorffennaf i fis Awst 2021

³ [Cynllun Datblygu Lleol Amnewid \(CDLI\) - 2018-2033 - Sir Fynwy](#)

Dogfennau ac Ymgynghoriad y CDLIA

Ymgynghoriad cyhoeddus o fis Gorffennaf i fis Awst 2021

Strategaeth a Ffeirir, Rhagfyr 2022

Ymgynghoriad cyhoeddus rhwng Rhagfyr 2022 a Ionawr 2023

Dogfennau ac Ymgynghoriad ACI

Adroddiad ACI Cychwynnol a'r CA 2022

Ymgynghoriad cyhoeddus rhwng Rhagfyr 2022 a Ionawr 2023

- 2.2 Gyda nifer o Adroddiadau ACI Cychwynnol wedi'u cyhoeddi hyd yma, mae'r rhan hon o'r CA yn nodi'r gwaith sydd wedi'i wneud i ddatblygu ac arfarnu dewisiadau amgen rhesymol, gan ystyried adborth o'r ymgynghoriad ar bob cam a newidiadau dilynol i'r strategaeth a ffeirir.
- 2.3 Mae hyn yn cynnwys sut y sefydlwyd dewisiadau amgen rhesymol gan ystyried y dystiolaeth sydd ar gael a'r adborth o'r ymgynghoriad; crynodeb o'r arfarniad o ddewisiadau amgen rhesymol; tra bod **Pennod 3** yn egluro rhesymau'r Cyngor dros ddewis y dull a ffeirir.

Sefydlu'r dewisiadau amgen rhesymol

Lefel twf

Lefel yr opsiynau twf (2020)

- 2.4 Yn ystod camau datblygu cynnar y CDLIA, comisiynodd Cyngorau Sir Fynwy, Torfaen a Blaenau Gwent Edge Analytics ar y cyd i baratoi ystod o senarios twf demograffig, tai a chyflogaeth i lywio'r CDLIA. Cynhyrchwyd cyfanswm o 20 o wahanol senarios a arweinir gan ddemograffeg, a arweinir gan dai, ac a arweinir gan gyflogaeth ar gyfer Sir Fynwy. O'r rhain, dewiswyd wyth opsiwn twf ar gyfer ymgynghoriad, yn cynnwys 2 opsiwn twf isel, 3 canolig, a 3 opsiwn twf uchel, fel y nodir yn y Papur Opsiynau Twf a Gofodol (Mehefin 2019), a gyhoeddwyd ar gyfer ymgynghoriad rhwng Gorffennaf ac Awst 2019.
- 2.5 Cymerodd y Cyngor amser i ystyried yr opsiynau hyn, derbyniwyd ymatebion i'r ymgynghoriad, ac adborth anffurfiol gan swyddogion Llywodraeth Cymru; a oedd yn dangos diffyg hyder mewn rhagamcanion a arweinir gan yr economi a phryder ynghylch CDLIau uchelgeisiol. Yn dilyn hynny, penderfynwyd comisiynu Edge Analytics i fodelu senario ychwanegol a arweinir gan ddemograffeg. Roedd y senario hwn yn ceisio mynd i'r afael â dau o'r materion/heriau allweddol sy'n wynebu'r Sir mewn perthynas â chadw/denu grwpiau oedran y boblogaeth oedolion iau a gwella cadw'r gweithlu.
- 2.6 Cafodd yr wyth opsiwn twf a nodwyd ym Mhapur Ymgynghori Mehefin 2019 ynghyd â'r senarios ychwanegol a fodelwyd gan Edge Analytics (Opsiwn Twf 5A ac Opsiwn 5A+) eu hasesu drwy'r ACI yn gynnar yn 2020. At ddibenion proses y Arfarniad Cynaliadwyedd Integredig, y deg opsiwn twf oedd wedi'u grwpio gyda'i gilydd yn dri opsiwn gwahanol (Opsiwn 1 (Twf Isel), Opsiwn 2 (Twf Canolig), ac Opsiwn 3 (Twf Uchel)) i ganiatáu ar gyfer cynnal gwerthusiad cymesur ac ystyrlon. Cyflwynwyd arfarniad o'r tri opsiwn wedi'u grwpio yn yr Adroddiad ACI Cychwynnol ac ymgynghorwyd arnynt ym mis Mawrth 2020.

Lefel yr opsiynau twf (2021)

- 2.7 Ailymwelodd y Cyngor â cham Twf a Dewisiadau Gofodol proses y CDLIA yn ddiweddarach yn 2020 oherwydd cyhoeddi dystiolaeth allweddol wedi'i

diweddar, sef ym mis Awst 2020 cyhoeddodd Llywodraeth Cymru ragamcanion poblogaeth ac aelwydydd seiliedig ar 2018 wedi'u cywiro.

- 2.8 Mae'r Rhagamcanion Aelwydydd Cymru diweddaraf ar lefel awdurdod lleol Llywodraeth Cymru, ynghyd â'r Asesiad o'r Farchnad Dai Leol (AMDLE) diweddaraf a'r cynllun Llesiant ar gyfer ardal cynllun, yn rhan sylfaenol o sylfaen dystiolaeth y CDLIA. Ystyriwyd y rhain ynghyd â thystiolaeth allweddol arall mewn perthynas â materion megis yr hyn y mae'r cynllun yn ceisio'i gyflawni, cysylltiadau rhwng cartrefi a swyddi, yr angen am dai fforddiadwy, ystyriaethau iaith Gymraeg a'r gallu i gyflawni'r cynllun, er mwyn nodi strategaeth ar gyfer darparu tai yn ardal y cynllun.
- 2.9 Roedd cyhoeddiad 2020 o amcanestyniadau poblogaeth ac aelwydydd seiliedig ar 2018 Llywodraeth Cymru wedi'u cywiro yn cynnwys tystiolaeth newydd bwysig yr oedd angen ei hystyried er mwyn sicrhau bod y sylfaen dystiolaeth ar gyfer y CDLIA yn gadarn ac yn seiliedig ar y wybodaeth ddiweddaraf.
- 2.10 Er mwyn ystyried y dystiolaeth ddiweddaraf, paratowyd Adroddiad Tystiolaeth Ddemograffig wedi'i Ddiweddarau (Tachwedd 2021) gan Edge Analytics, a oedd yn nodi ystod o opsiynau twf wedi'u diweddarau ar gyfer y CDLIA.⁴
- 2.11 Cynhyrchwyd cyfanswm o bedwar ar ddeg o wahanol senarios ar gyfer Sir Fynwy, ynghyd â phrofion sensitifrwydd pellach ar gyfer yr holl senarios demograffig ac a arweinir gan anheddau o ran ffurfio aelwydydd a chymarebau cymudo. O'r pedwar ar ddeg o wahanol senarios hyn, dewiswyd chwe opsiwn twf i'w profi ymhellach drwy'r Arfarniad Cynaliadwyedd Integredig. Yn ogystal â'r modelu cychwynnol, roedd pob un o'r chwe opsiwn a ddewiswyd yn destun profion ychwanegol i sefydlu'r effaith ar ddemograffeg, anheddau, a ffurfiant aelwydydd a chyflogaeth strategaeth tai fforddiadwy a arweinir gan bolisi.
- 2.12 Aseswyd y chwe opsiwn twf a nodwyd yn y Papur Opsiynau Twf a Gofodol (Rhagfyr 2020) drwy'r ACI yn gynnar yn 2021. Cyflwynwyd yr asesiad o'r opsiynau hyn yn Adroddiad Cychwynnol yr ACI a oedd yn cyd-fynd â'r ymgynghoriad ar y Strategaeth a Ffafir ar gyfer Cymunedau Cynaliadwy a Gwydn' yn haf 2021.⁵

Lefel yr opsiynau twf (2022)

- 2.13 Yn dilyn ymgynghoriad ar y Strategaeth a Ffafir yn 2021, cododd nifer o heriau a effeithiodd ar gynnydd y CDLIA ac yr oedd angen eu hystyried ymhellach. O ran lefel y twf, cododd Llywodraeth Cymru (LIC) bryderon sylweddol ynghylch y lefel twf arfaethedig a 'chydymffurfiaeth gyffredinol' y Strategaeth â pholisïau 1 a 33 Cymru'r Dyfodol: Cynllun Cenedlaethol 2040. Awgrymodd hyn y byddai twf yn Sir Fynwy yn tanseilio twf yn ardal twf cenedlaethol Caerdydd, Casnewydd a'r Cymoedd.
- 2.14 Cymerodd ymateb LIC i'r ymgynghoriad y cam digynsail o ragnodi twf uchaf o 4,275 o anheddau ar gyfer Sir Fynwy hyd at 2033. Mae hyn gryn dipyn yn is na gofyniad anheddau'r Strategaeth a Ffafir yr ymgynghorwyd yn ei gylch (7,605 o anheddau) a phrin y byddai'n arwain at unrhyw ddyraniadau tai newydd dros gyfnod y CDLIA. oherwydd y banc tir tai presennol.

⁴ <https://www.monmouthshire.gov.uk/planning-policy/development-of-an-evidence-base/>

⁵ AECOM (2021) ACI ar gyfer Cynllun Datblygu Lleol Amnewid Sir Fynwy
<https://www.monmouthshire.gov.uk/app/uploads/2021/07/Monmouthshire-Initial-ISA-Report-NTS-June-2021.pdf>

- 2.15 Roedd Cyngor Sir Fynwy o'r farn y byddai'r dull hwn yn methu â chyflawni materion ac amcanion allweddol y cafwyd tystiolaeth ohonynt yn lleol gan gynnwys darparu tai fforddiadwy, twf/ffyniant economaidd ac ail-gydbwysu'r ddemograffeg, a hynny ar draul cynaliadwyedd cymunedau'r Sir. Teimlai CSF hefyd y byddai'n methu â chydymffurfio â pholisiau 4, 5 a 7 yn Cymru'r Dyfodol: Cynllun Cenedlaethol 2040, sy'n cefnogi cymunedau gwledig yn benodol ac sy'n ceisio cynyddu'r tai fforddiadwy a ddarperir ledled Cymru.
- 2.16 Ar 14eg Rhagfyr 2021, bu cyfarfod arbennig o Bwyllgor Dethol yr Economi a Datblygu'r Cyngor yn ystyried goblygiadau ymateb Is-adran Gynllunio Llywodraeth Cymru ar gymunedau Sir Fynwy ac ar fynd i'r afael â'r canlyniadau a'r amcanion lleol sy'n seiliedig ar dystiolaeth.
- 2.17 Roedd CSF o'r farn bod llythyr LIC yn her sylweddol i'r Strategaeth a Ffefrir. Sef, na fyddai CDLIA diwygiedig sy'n dilyn gofynion y llythyren yn bodloni'r profion cadernid yn yr archwiliad oherwydd na fyddai'n mynd i'r afael â'r materion sy'n seiliedig ar dystiolaeth nac yn cyflawni'r canlyniadau gofynnol. I'r gwrthwyneb, byddai symud ymlaen fel y cynigiwyd yn wreiddiol hefyd yn strategaeth risg uchel.
- 2.18 O ganlyniad, ystyriodd CSF opsiynau twf diwygiedig sy'n cefnogi gofynion anheddau is. Roedd yr opsiynau hyn yn destun gwerthusiad yn Adroddiad Cychwynnol ACI 2022, ochr yn ochr â'r strategaeth twf yr ymgynghorwyd arni yn 2021. Crynhoir yr opsiynau hyn isod:
- **Opsiwn 1** : Lefel twf y Strategaeth a Ffefrir Bresennol o 7,605 o anheddau newydd dros gyfnod cyfan y cynllun ochr yn ochr â chreu 7,215 o swyddi newydd.
  - **Opsiwn 2** : Lefel twf strategaeth a arweinir gan ddemograffeg o 5,400 o anheddau newydd dros gyfnod cyfan y cynllun ochr yn ochr â chreu 6,240 o swyddi newydd.
  - **Opsiwn 3** : Rhagnododd LIC lefel twf o 4,280 o anheddau newydd dros gyfnod cyfan y cynllun ochr yn ochr â chreu 4,290 o swyddi newydd.

Adborth o ymgynghoriad a lefel yr opsiynau twf yn 2024

- 2.19 Yn 2022, y dull a ffefrir gan y Cyngor oedd Opsiwn 2 gan y byddai hyn yn lleihau lefel y twf a gynigiwyd o gymharu â Strategaeth a Ffefrir 2021 yr oedd LIC yn ei gwrthwynebu, tra hefyd yn sicrhau bod y CDLIA yn cyflawni amcanion y Cyngor ac yn mynd i'r afael â'r materion craidd o gyflawni y mae mawr ei angen. tai fforddiadwy a chadw pobl ifanc gyda mynediad i swyddi newydd.
- 2.20 Ar hyn o bryd (yn 2024) nid oes unrhyw dystiolaeth newydd wedi dod i'r amlwg nac yn cael ei hystyried sy'n newid y dewisiadau amgen a ddatblygwyd yn 2022 ac mae'r tri opsiwn hyn yn parhau'n ddilys ac yn gyfredol at ddibenion yr Adroddiad ACI hwn. Cyflwynir crynodeb o'r gwerthusiad o'r opsiynau hyn ym Mhennod 6.

Lleoliad twf

Lleoliad opsiynau twf (2020)

- 2.21 Cafodd cyfanswm o wyth Opsiwn Gofodol eu hystyried i ddechrau a'u cynnwys yn y rhestr hir o opsiynau gofodol (a nodir yn Atodiad 4 y Papur Ymgynghori ar Opsiynau Twf a Gofodol, Gorffennaf 2019) ond cafodd tri eu diystyru cyn yr

ymgyngoriad gan nad oeddent yn cael eu hystyried i fod. opsiynau gwirioneddol realistig. Yn unol â hynny, ymgynghorwyd ar bum opsiwn gofodol fel rhan o'r Ymgynghoriad ar Opsiynau Twf a Gofodol. Yn dilyn hyn, fel gyda'r opsiynau twf, adnabuwyd dau opsiwn gofodol ychwanegol yng ngoleuni'r ymatebion i'r ymgynghoriad a'r polisi cenedlaethol a oedd yn dod i'r amlwg ar y pryd. Yn dilyn ymlaen o hyn, ystyriwyd cyfanswm o saith opsiwn gofodol drwy'r broses ACI yn gynnar yn 2020.

Lleoliad opsiynau twf (2021)

- 2.22 Fel yr amlygwyd uchod, ailedrychodd y Cyngor ar gam Twf a Dewisiadau Gofodol proses y CDLIA yn 2020 ar ôl cyhoeddi amcanestyniadau poblogaeth ac aelwydydd seiliedig ar 2018 Llywodraeth Cymru wedi'u cywiro (Awst 2020). Cafodd opsiynau gofodol y CDLIA a ystyriwyd yn 2020 eu hailasesu i nodi opsiynau addas i'w hystyried fel rhan o'r broses hon. Roedd dau o'r opsiynau a ystyriwyd yn ymgynghoriad 2020 yn cynnwys setliad newydd. Cafodd yr opsiynau hyn eu diystyru wedyn gan fod Llywodraeth Cymru o'r farn eu bod yn groes i'r polisi cenedlaethol a nodir ym Mholisi Cynllunio Cymru (Argraffiad 11), sy'n nodi mai dim ond fel rhan o CDLI ar y cyd, CDS neu'r FfDC y dylid cynnig aneddiadau newydd. Wedi hynny, cafodd opsiwn ychwanegol, yn canolbwyntio ar dwf yng ngogledd y Sir, ei gynnwys o ganlyniad i ymatebion i'r ymgynghoriad ar Opsiynau Twf a Gofodol 2020.
- 2.23 Felly datblygwyd cyfanswm o bedwar Opsiwn Dosbarthiad Gofodol eang fel opsiynau realistig ar gyfer ACI yn 2021 a oedd yn archwilio parhad strategaeth y CDLI presennol, twf wedi'i ddosbarthu'n gymesur, twf yn canolbwyntio ar goridor yr M4, a thwf wedi'i ganolbwyntio yng ngogledd y Sir. Cyflwynwyd yr asesiad o'r opsiynau hyn yn yr Adroddiad ACI Cychwynnol a oedd yn cyd-fynd â'r ymgynghoriad ar y 'Strategaeth a Ffafrir Cymunedau Cynaliadwy a Gwydn' yn Haf 2021.⁶

Lleoliad opsiynau twf (2022)

- 2.24 Yn dilyn ymgynghoriad ar y Strategaeth a Ffefrir yn 2021, cododd nifer o heriau a effeithiodd ar gynnydd y CDLIA ac y mae angen eu hystyried ymhellach. O ran y strategaeth ofodol, cyfeiriodd hon yn benodol at effeithiau amgylcheddol ffosffad mewn cyrsiau dŵr.
- 2.25 Yng ngoleuni tystiolaeth newydd, mabwysiadodd Cyfoeth Naturiol Cymru (CNC) dargedau llymach ar gyfer ansawdd dŵr cyrsiau dŵr a chynhaliodd asesiad o'r naw Ardal Cadwraeth Arbennig (ACA) afonol yng Nghymru. Sefydlodd yr asesiad hwn fod toriadau ffosfforws yn gyffredin yn afonydd ACA Cymru gyda dros 60% o gyrff dŵr yn methu yn erbyn y targedau newydd. Yn Sir Fynwy, nododd CNC fod 88% o gyrff dŵr yr afon o fewn Afon Wysg wedi methu â chyrraedd y targed gofynnol ac o fewn Afon Gwy, methodd 67% o gyrff dŵr yr afon â chyrraedd y targed gofynnol.
- 2.26 Mewn ymateb, cyhoeddodd CNC ganllawiau cynllunio manwl i sicrhau nad yw cynhwysedd amgylcheddol yr afonydd yn dirywio ymhellach. Mae angen i unrhyw ddatblygiad arfaethedig o fewn dalgylchoedd afonydd Wysg a Gwy yr effeithir arnynt a allai gynyddu lefelau ffosffad ddangos yn glir y gall y datblygiad ddangos niwtraliaeth ffosffad neu welliant yn ei ddyluniad a/neu ei

⁶AECOM (2021) ISA ar gyfer Cynllun Datblygu Lleol Amnewid Sir Fynwy
<https://www.monmouthshire.gov.uk/app/uploads/2021/07/Monmouthshire-Initial-ISA-Report-NTS-June-2021.pdf>

gyfraniad at y corff dŵr. Mae'r mater hwn yn effeithio ar rannau uchaf (di-lanw) y ddwy afon.

- 2.27 Roedd gan y mater ansawdd dŵr ffosffadau sy'n effeithio ar Afon Gwy ac Afon Wysg oblygiadau ar gyfer dilyniant y CDLIA gan fod y Strategaeth a Ffeirir yr ymgynghorwyd arni yn 2021 yn cyfeirio twf yn y dyfodol at nifer o aneddiadau cynaliadwy allweddol o fewn y dalgylchoedd hyn yr effeithiwyd arnynt. Rhoddwyd ystyriaeth bellach, felly, i sut y gall y CDLIA ddatblygu yng ngoleuni'r mater hwn, gan gydbwyso'r angen am dwf yn ofalus gyda'r argyfwng hinsawdd a natur.
- 2.28 Yn dilyn trafodaethau gyda Dŵr Cymru a CNC, sylweddolodd CSF, er bod datrysiad ymarferol i'r mater ansawdd dŵr hwn yn gyraeddadwy ar gyfer Gwaith Trin Dŵr Gwastraff Llan-ffwyst (GTDG) (dalgyllch Afon Wysg), nid oedd ateb strategol wedi'i nodi. ar gyfer lliniaru ffosffad yn GTDG Trefynwy (dalgyllch Afon Gwy) yn 2022 y gellid ei roi ar waith yn ystod cyfnod y Cynllun.
- 2.29 Heb ateb cyflawnadwy a nodwyd, ni fyddai'n bosibl dangos wrth archwilio bod safleoedd yn Nalgylch Gwy Uchaf yn gyflawnadwy. Mae hyn yn golygu na ellid cyfeirio dyraniadau safle newydd ar gyfer twf yn y dyfodol at aneddiadau yn nalgylch Afon Gwy yr effeithir arni, gan gynnwys prif anheddiad Trefynwy, hyd nes y nodir ateb dichonadwy y gellir ei weithredu o fewn amserlen sy'n hwyluso datblygiad o fewn cyfnod y Cynllun. Roedd gan y cyfyngiadau ar ddatblygiadau tai a chyflogaeth newydd yn yr ardal hon yn ystod cyfnod y Cynllun oblygiadau amlwg i strategaeth ofodol y CDLIA.
- 2.30 Rhoddwyd ystyriaeth felly i sut i symud y CDLIA yn ei flaen gan ystyried yr heriau uchod, tra hefyd yn sicrhau bod y CDLIA yn cyflawni amcanion a materion craidd y Cyngor.
- 2.31 Yn dilyn hynny, datblygodd CSF opsiwn gofodol nad oedd yn cyfeirio twf i aneddiadau yn nalgylch Afon Gwy yr effeithir arni, gan gynnwys prif anheddiad Trefynwy. Roedd yr opsiwn hwn, ochr yn ochr â'r strategaeth ofodol yr ymgynghorwyd arni yn 2021, yn destun arfarniad yn Adroddiad ACI Cychwynnol 2022. Crynhoir y ddau opsiwn isod:
- **Opsiwn 1** : Dosbarthu twf yn gymesur ar draws aneddiadau mwyaf cynaliadwy'r Sir.
  - **Opsiwn 2** : Canolbwyntio twf yn aneddiadau mwyaf cynaliadwy'r Sir, sef Y Fenni, Cas-gwent, a Chil-y-coed, gan gynnwys Glannau Hafren, wedi'i gefnogi gan dwf is yn yr aneddiadau gwledig mwyaf cynaliadwy (ac eithrio'r aneddiadau hynny yn nalgylch Gwy Uchaf).

Meysydd twf strategol

Meysydd twf strategol (2022)

- 2.32 Yn 2020, nododd y Cyngor feysydd twf strategol posibl ar gyfer pob un o'r Prif Aneddiadau a Glannau Hafren. Er mwyn llywio'r ardaloedd twf strategol posibl hyn, ymgynghorodd y Cyngor ag asesiad lefel uchel rhagarweiniol o safleoedd a gyflwynwyd yn ystod y Cais Cychwynnol am Safleoedd Ymgeisiol i nodi'r safleoedd hynny a allai gyfrannu at gyflawni'r lefel o dwf (tai a swyddi) sy'n ofynnol i gyflawni'r Strategaeth a Ffeirir. Dim ond safleoedd strategol ac estyniadau trefol cynaliadwy o tua 8ha o faint a mwy a ystyriwyd.

- 2.33 Roedd y Cyngor o'r farn bod gan yr ardaloedd twf strategol a nodwyd y potensial i fod yn sail i'r Strategaeth Ofodol, trwy gynnwys twf a chanolbwyntio datblygiad o fewn yr aneddiadau a'r ardaloedd hynny a nodir fel y lleoliadau mwyaf cynaliadwy.
- 2.34 Aseswyd yr opsiynau twf strategol posibl drwy Adroddiad ACI Cychwynnol 2021 a'u hatgynhyrchu yn Adroddiad ACI Cychwynnol 2022. Lleolwyd yr opsiynau twf strategol yn y Fenni a Llan-ffwyst, Cas-gwent, Trefynwy, a Glannau Hafren.

Adborth o ymgynghoriad a lleoliad opsiynau twf yn 2024

- 2.35 Ers 2022, mae Dŵr Cymru wedi nodi gwelliannau strategol yng Ngwaith Trin Dŵr Gwastraff Trefynwy y gellir eu gweithredu erbyn 31ain Mawrth 2025 sydd wedi rhoi digon o sicrwydd i LIC i ganiatáu ar gyfer dyraniadau twf newydd yn Nalgylch Afon Gwy Uchaf, gan gynnwys yn Nhrefynwy. Ar y sail hon, nid oes angen parhau i asesu na datblygu opsiynau sy'n osgoi twf mewn aneddiadau yn Nalgylch Gwy Uchaf. Ystyrir felly fod y pedwar opsiwn a ddatblygwyd ar gyfer Arfarniad Cynaliadwyedd Integredig yn 2021 yn gynrychioliadol o'r dewisiadau sydd ar gael i'r Cyngor ar hyn o bryd, wedi'u hategu gan asesiad o'r lleoliadau twf strategol sy'n aros yr un fath ag yr adroddwyd arnynt yn 2021 a 2022.

Crynodeb o opsiynau (2024)

- 2.36 I grynhoi, nid yw'r drafodaeth yn y bennod hon wedi nodi unrhyw opsiynau newydd i'w hasesu ar hyn o bryd, ac mae opsiynau a aseswyd yn flaenorol yn cael eu hatgynhyrchu fel y dewisiadau cynrychioliadol ar gyfer y Cyngor o ran eu dull gweithredu dewisol a dewisiadau amgen rhesymol. Y dewisiadau sy'n cael eu symud ymlaen i'w hasesu ym Mhennod 6 yw:

Lefel twf

- **Opsiwn 1** : Lefel twf y Strategaeth a Ffeirir Bresennol o 7,605 o anheddau newydd dros gyfnod cyfan y cynllun ochr yn ochr â chreu 7,215 o swyddi newydd.
- **Opsiwn 2** : Lefel twf strategaeth a arweinir gan ddemograffeg o 5,400 o anheddau newydd dros gyfnod cyfan y cynllun ochr yn ochr â chreu 6,240 o swyddi newydd.
- **Opsiwn 3** : Rhagnododd LIC lefel twf o 4,280 o anheddau newydd dros gyfnod cyfan y cynllun ochr yn ochr â chreu 4,290 o swyddi newydd.

Lleoliad twf

- **Opsiwn 1** : Parhad o'r Strategaeth CDLI bresennol – dosbarthu twf o amgylch y Sir gyda ffocws arbennig ar Brif Drefi, gyda pheth datblygiad yng Nglannau Hafren a pheth datblygiad yn yr ardaloedd gwledig mwyaf cynaliadwy.
- **Opsiwn 2** : Twf wedi'i ddosbarthu'n gymesur - byddai twf yn cael ei ddosbarthu ar draws aneddiadau mwyaf cynaliadwy'r Sir gyda lefel y twf yn gymesur â maint yr anheddiad hwnnw a mwynderau presennol, yn ogystal â'r angen am dai fforddiadwy a nodwyd a'r capasiti ar gyfer twf.
- **Opsiwn 3** : Twf yn canolbwyntio ar goridor yr M4 – canolbwyntio twf yn ne'r Sir yn ardal Glannau Hafren yn agos at yr M4/ M48, i fanteisio ar ei chysylltiadau strategol â Phrifddinas-Ranbarth Caerdydd a De-orllewin Lloegr.

- **Opsiwn 4** : Canolbwyntio twf yng ngogledd y Sir – canolbwyntio twf yn y rhan fwyaf o aneddiadau cynaliadwy gogledd y Sir i fanteisio ar ei chysylltiadau strategol â Blaenau'r Cymoedd a Phrifddinas-Ranbarth Caerdydd yn ehangach drwy'r A465, a thuag at Swydd Henffordd drwy'r A465. A449 a'r A40.

Lleoliadau twf strategol

- **Y Fenni a Llan-ffwyst** :
  - **Opsiwn A** : Tir i'r gogledd o'r Fenni.
  - **Opsiwn B** : Tir i'r dwyrain o'r A465; a
  - **Opsiwn C** : Tir rhwng y B4246 a Ffordd Blaenau'r Cymoedd.
- **Cas-gwent** :
  - **Opsiwn D** : Tir i'r gogledd o Ystâd Bayfield.
  - **Opsiwn E** : Tir rhwng Ystâd Bayfield a'r A48; a
  - **Opsiwn F** : Tir rhwng yr A48 a'r M48.
- **Trefynwy** :
  - **Opsiwn G** : Tir i'r gorllewin o Drefynwy.
  - **Opsiwn H** : Tir yng nghanol Trefynwy; a
  - **Opsiwn I** : Tir i'r gogledd-ddwyrain o Drefynwy.
- **Glannau Hafren** :
  - **Opsiwn J** : Tir i'r gogledd-ddwyrain o Gil-y-coed.
  - **Opsiwn K** : Tir i'r gogledd-orllewin o Gil-y-coed.
  - **Opsiwn L** : Tir i'r gorllewin o Gil-y-coed/i'r dwyrain o Rogiet; a
  - **Opsiwn M** : Tir i'r dwyrain o Gaer-went.

Arfarnu'r dewisiadau amgen rhesymol

2.37 Roedd yr opsiynau strategol a nodwyd uchod yn destun gwerthusiad cymharol o dan bob thema ACI a chyflwynir y canfyddiadau manwl isod.

2.38 Ar gyfer pob un o'r opsiynau strategol, mae'r asesiad wedi archwilio'r effeithiau sylweddol tebygol ar y llinell sylfaen, gan dynnu ar yr amcanion a'r themâu cynaliadwyedd a nodwyd trwy gwmpasu (gweler **Tabl 2.1**) fel fframwaith methodolegol. Yn seiliedig ar y dystiolaeth sydd ar gael, penderfynir a yw'n debygol y bydd effaith sylweddol. Lle nad yw'n bosibl rhagweld effeithiau arwyddocaol tebygol yn seiliedig ar ragdybiaethau rhesymol, gwneir ymdrechion i roi sylwadau ar rinweddau cymharol y dewisiadau amgen mewn termau mwy cyffredinol ac i nodi rheng o ffafriaeth. Mae'r rhif yn dynodi'r safle ac nid yw'n cael unrhyw effaith ar effeithiau arwyddocaol tebygol. Mae hyn yn ddefnyddiol, gan ei fod yn galluogi gwahaniaethu rhwng y dewisiadau amgen hyd yn oed lle nad yw'n bosibl gwahaniaethu rhyngddynt o ran 'effeithiau sylweddol'. Er enghraifft, os yw opsiwn yn cael ei restru fel 1 yna bernir ei fod yn perfformio'n well yn erbyn y thema ACI honno o'i gymharu ag opsiwn sy'n safle 2 neu 3 neu fwy.

Lefel twf

2.39 Roedd y tri opsiwn lefel twf yn destun gwerthusiad cymharol o dan bob thema ACI a chyflwynir y canfyddiadau cryno drosodd.

Tabl 2.2 : Canfyddiadau cryno ar gyfer opsiynau lefel twf

Thema ACI	Effeithiau graddol/ arwyddocaol	Opsiwn 1	Opsiwn 2	Opsiwn 3
Economi a chyflogaeth	Safle	1	2	3
	Effaith sylweddol?	Oes - positif	Oes - positif	Na
Poblogaeth a chymunedau	Safle	1	2	3
	Effaith sylweddol?	Oes - positif	Oes - positif	Na
Iechyd a lles	Safle	1	2	3
	Effaith sylweddol?	Oes - positif	Oes - positif	Na
Cydraddoldeb, amrywiaeth a chynhwysiant cymdeithasol	Safle	1	2	3
	Effaith sylweddol?	Oes - positif	Oes - positif	Na
Cludiant a symudiad	Safle	1	2	3
	Effaith sylweddol?	Na	Na	Na
Adnoddau naturiol (aer, tir, mwynau a dŵr)	Safle	3	2	1
	Effaith sylweddol?	Ansicr	Ansicr	Ansicr
Bioamrywiaeth a geoamrywiaeth	Safle	3	2	1
	Effaith sylweddol?	Ansicr	Ansicr	Ansicr
Amgylchedd hanesyddol	Safle	3	2	1
	Effaith sylweddol?	Ansicr	Ansicr	Ansicr
Tirwedd	Safle	3	2	1

Thema ACI	Effeithiau graddol/ arwyddocaol	Opsiwn 1	Opsiwn 2	Opsiwn 3
	Effaith sylweddol?	Ansicr	Ansicr	Ansicr
Newid hinsawdd (gan gynnwys perygl llifogydd)	Safle	1	2	3
	Effaith sylweddol?	Na	Na	Na

- 2.40 Ar gyfer themâu ACI sy'n ymwneud ag adnoddau naturiol, bioamrywiaeth, y dirwedd, a'r amgylchedd hanesyddol; bydd natur ac arwyddocâd yr effeithiau yn dibynnu ar leoliad twf a sut y caiff datblygiad ei ddylunio/gweithredu. Wrth i lefel y twf gynyddu, felly hefyd y tebygolrwydd y bydd effeithiau yn digwydd, ac y bydd effeithiau negyddol yn codi. Mae effeithiau gweddilliol yn hyn o beth yn ansicr a byddant yn cael eu llywio'n well trwy ystyried lleoliad twf, sensitifrwydd derbynyddion yn yr ardaloedd hyn, a'r mesurau lliniaru posibl sydd ar gael. Yr opsiwn twf isaf (Opsiwn 3) sydd wedi'i restru'n fwyaf ffafriol yn y pen draw o ran yr effeithiau amgylcheddol posibl, er y cydnabyddir hefyd bod gan lefelau uwch o ddatblygiadau a gynigir drwy Opsiwn 1, ac yna Opsiwn 2, botensial pellach i gyflawni gwelliannau/gwelliannau amgylcheddol. a allai arwain at effeithiau cadarnhaol.
- 2.41 Ar hyn o bryd nid oes tystiolaeth i ddod i'r casgliad y byddai'r lefelau twf uwch yn arwain at effaith negyddol sylweddol ar fioamrywiaeth/geoamrywiaeth, y dirwedd a'r amgylchedd hanesyddol (yn absenoldeb lleoliadau datblygu hysbys). Fodd bynnag, o ystyried yr adnoddau tir llwyd cyfyngedig yn y Sir, mae datblygiad yn debygol o gael ei gyflawni'n bennaf trwy ehangu aneddiadau ar dir glas, gydag effeithiau negyddol gweddilliol yn debygol. Mae arwyddocâd yr effeithiau yn debygol o gynyddu wrth i lefel y twf gynyddu. Mae ansicrwydd o ran effaith ar adnoddau mwynol pwysig a thir amaethyddol hyd nes y bydd lleoliad twf yn fwy diffiniedig.
- 2.42 Yn yr un modd, ar gyfer thema ACI trafnidiaeth, mae Opsiynau 1 a 2 sy'n cynnig lefel uwch o dwf yn fwy tebygol o arwain at effeithiau ar y rhwydwaith ffyrdd lleol drwy gynnydd mewn traffig a thagfeydd; fodd bynnag, nid oes unrhyw dystiolaeth yn awgrymu bod effeithiau'n debygol o fod yn arwyddocaol. Ystyrir bod cynnydd diweddar mewn gweithio gartref oherwydd y pandemig yn debygol o fodoli fel tuedd tymor hwy a fydd yn parhau i gefnogi llai o dagfeydd. Ymhellach, mae twf uwch yn cyflwyno potensial cynyddol i gyflawni gwelliannau hygyrchedd a seilwaith ac arwain at gymunedau mwy hunangynhwysol. Gallai hyn arwain at lefelau is o gymudo allan a newid moddol, y mae pwysigrwydd hyn oll wedi'i amlygu yn ystod y pandemig. O ganlyniad, mae Opsiwn 1 twf uwch, ac yna Opsiwn 2, yn cael ei osod yn fwy ffafriol nag Opsiwn 3 yn gyffredinol.
- 2.43 Mae Opsiwn 3 wedi'i nodi ar gyfer effeithiau negyddol posibl mewn perthynas â themâu'r ACI, sef economi a chyflogaeth, poblogaeth a chymunedau, iechyd a llesiant, a chydaddoldeb, amrywiaeth, a chynhwysiant cymdeithasol. Fodd bynnag, mae lefel o ansicrwydd, gydag effeithiau'n annhebygol o fod yn sylweddol yn y rhan fwyaf o achosion. Mae pryder penodol yn ymwneud yn bennaf â thwf cyfyngedig sy'n cyfyngu ar gyfleoedd i fynd i'r afael ag anghydbwysedd demograffig canlyniadol tebygol, na fyddai yn ei dro yn cefnogi twf economaidd cynaliadwy. O dan yr opsiwn hwn, byddai cyfleoedd cyfyngedig i'r boblogaeth iau i fyw a gweithio yn y Sir yn cael effaith negyddol ar gymunedau, gan waethgu anghydaddoldeb ac arwahanrwydd gwledig. Mae hyn yn arbennig o berthnasol i rai grwpiau â nodweddion gwarchodedig, megis yr ifanc, yr henoed a'r anabl, sy'n dueddol o gael eu heffeithio'n anghymesur gan faterion hygyrchedd ac effeithiau negyddol seilwaith trafnidiaeth. Ymhellach, o dan Opsiwn 3 byddai cyfle cyfyngedig i sicrhau tai marchnad ychwanegol neu fforddiadwy, gan gyfyngu ar yr ystod a'r dewis o gartrefi (cymysgedd tai) a allai godi prisiau tai a gwaethgu materion fforddiadwyedd.

- 2.44 Nodir mai Twf uchel Opsiwn 1 sy'n perfformio orau yn erbyn themâu'r ACI sy'n ymwneud â'r economi a chyflogaeth, poblogaeth a chymunedau, iechyd/llesiant a chydraddoldeb gan fod y twf ychwanegol yn rhoi cyfle i ddarparu ystod ehangach o dai newydd, cyfleoedd cyflogaeth a seilwaith cymunedol i cwrdd ag anghenion y Sir. Mae Opsiwn 2 yn perfformio ychydig yn llai cadarnhaol nag Opsiwn 1 o ystyried bod lefel y twf a gynigir yn llai, fodd bynnag rhagwelir effeithiau cadarnhaol tebyg o dan yr Opsiwn hwn, gan ddarparu cymunedau demograffig mwy cytbwys a mwy cynaliadwy nag a ragwelwyd o dan Opsiwn 3.

Strategaeth Ofodol

- 2.45 Roedd y pedwar opsiwn strategaeth ofodol yn destun gwerthusiad cymharol o dan bob thema ACI. Cyflwynir y canfyddiadau cryno drosodd.

Tabl 2.3 : Canfyddiadau cryno ar gyfer lleoliad opsiynau twf

Thema ACI	Effeithiau graddol/ arwyddocaol	Opsiwn 1	Opsiwn 2	Opsiwn 3	Opsiwn 4
Economi a chyflogaeth	Safle	1	1	2	2
	Effaith sylweddol?	Oes - positif	Oes - positif	Ansicr	Ansicr
Poblogaeth a chymunedau	Safle	1	1	2	2
	Effaith sylweddol?	Oes - positif	Oes - positif	Ansicr	Ansicr
Iechyd a lles	Safle	1	1	3	2
	Effaith sylweddol?	Oes - positif	Oes - positif	Ansicr	Ansicr
Cydraddoldeb, amrywiaeth a chynhwysiant cymdeithasol	Safle	1	1	2	2
	Effaith sylweddol?	Oes - positif	Oes - positif	Ansicr	Ansicr
Cludiant a symudiad	Safle	1	1	2	3
	Effaith sylweddol?	Ansicr	Ansicr	Ansicr	Ansicr
Adnoddau naturiol (aer, tir, mwynau a dŵr)	Safle	1	1	3	2

Thema ACI	Effeithiau graddol/ arwyddocaol	Opsiwn 1	Opsiwn 2	Opsiwn 3	Opsiwn 4
	Effaith sylweddol?	Oes - negyddol	Oes - negyddol	Oes - negyddol	Oes - negyddol
Bioamrywiaeth a geoamrywiaeth	Safle	3	3	1	2
	Effaith sylweddol?	Oes – Negyddol	Oes - negyddol	Ansicr	Oes - negyddol
Amgylchedd hanesyddol	Safle	=	=	=	=
	Effaith sylweddol?	Ansicr	Ansicr	Ansicr	Ansicr
Tirwedd	Safle	2	2	1	2
	Effaith sylweddol?	Ansicr	Ansicr	Ansicr	Ansicr
Newid hinsawdd (gan gynnwys perygl llifogydd)	Safle	2	2	1	2
	Effaith sylweddol?	Ansicr	Ansicr	Ansicr	Ansicr

- 2.46 Canfu'r gwerthusiad nad oes llawer i'w wahaniaethu rhwng yr opsiynau ar hyn o bryd o ran thema ACI yr amgylchedd hanesyddol. Mae hyn o gofio bod gan bob opsiwn y potensial i arwain at effeithiau negyddol trwy gyfeirio datblygiad i ardaloedd sy'n sensitif o ran cyfyngiadau treftadaeth, er mewn gwahanol ardaloedd o'r Sir. Fodd bynnag, cydnabyddir y gellid darparu mesurau lliniaru, a bod gan ddatblygiadau hefyd y potensial i sicrhau effeithiau cadarnhaol mesurau gwella/gwella amgylcheddol a sicrhawyd ar raddfa'r prosiect. Bydd natur ac arwyddocâd yr effeithiau yn dibynnu ar union raddfa a lleoliad y datblygiad.
- 2.47 Gellir dod i gasgliadau tebyg hefyd mewn perthynas â bioamrywiaeth o ystyried presenoldeb dynodiadau rhyngwladol, cenedlaethol a lleol ledled y Sir, er y gellir gwahaniaethu rhwng opsiynau mewn perthynas â goblygiadau niwtraliaeth maetholion ar ACAau Afon Gwy ac Afon Wysg. Er bod atebion ar gael, mae'r opsiynau'n cael eu rhestru yn unol â'r gofynion lliniaru. Felly mae Opsiynau 1 a 2, sy'n cyfeirio twf at y Prif Aneddiadau hyn (ac yna Opsiwn 4), yn perfformio waethaf yn gyffredinol.
- 2.48 O ran y themâu tirwedd a newid yn yr hinsawdd, mae Opsiwn 3 yn cyfeirio datblygiad i ardaloedd o risg llifogydd is ac sy'n llai sensitif o ran tirwedd ac ystyrir felly ei fod yn perfformio'n well o gymharu â'r opsiynau eraill. Mae pob opsiwn arall yn canolbwyntio datblygiad mewn ardaloedd sydd â risg uchel o lifogydd (er y rhagwelir y byddai ardaloedd risg uchel o lifogydd yn cael eu hosgoi yn unol â pholisi cenedlaethol a phrofion dilyniannol) a ger dynodiadau tirwedd gyda thebygolrwydd uwch o effaith negyddol yn codi. O ystyried nad yw union leoliad twf yn hysbys, a bod gwaith sylfaen tystiolaeth pellach yn cael ei wneud o amgylch sensitifrwydd tirwedd, canfyddir bod gan yr holl opsiynau effeithiau ansicr mewn perthynas â themâu'r dirwedd a newid yn yr hinsawdd.
- 2.49 O ran adnoddau naturiol, mae'n anodd nodi unrhyw wahaniaethau sylweddol rhwng yr opsiynau mewn perthynas ag adnoddau dŵr ac ansawdd. Mae Opsiynau 1, 2 a 4 yn perfformio orau o ran defnyddio tir llwyd a diogelu tir amaethyddol Gorau a Mwyaf Amlbwrpas (GMA) a sicrhau nad yw ansawdd aer yn cael ei leihau ledled y Sir. Fodd bynnag, cydnabyddir mai cyfleoedd cyfyngedig sydd ar gyfer adfywio tir llwyd felly yn y pen draw bydd y rhan fwyaf o'r twf ar dir glas ac o bosibl ar dir amaethyddol. Nid yw Opsiwn 3 yn perfformio cystal o ystyried y gallai hefyd arwain at golli tir maes glas/GMA sylweddol a gallai gael effaith andwyol ar yr Ardal Diogelu Mwynau Calchfaen sy'n bresennol yn ne'r Sir. Mae gan yr holl Opsiynau'r potensial am effaith negyddol sylweddol yn erbyn y thema adnoddau naturiol trwy'r posibilrwydd o golli tir amaethyddol GMA, er y cydnabyddir bod elfen o ansicrwydd ar hyn o bryd hyd nes y bydd union leoliad y datblygiad yn hysbys.
- 2.50 Mae Opsiynau 1 a 2 yn perfformio'n fwy cadarnhaol a chanfyddir bod ganddynt y potensial am effeithiau cadarnhaol hirdymor sylweddol yn erbyn themâu'r ACI sy'n ymwneud â phoblogaeth/cymunedau, iechyd/llesiant, economi/cyflogaeth, a chydarddoldeb o gymharu â'r opsiynau eraill. Maent yn canolbwyntio twf ar yr Aneddiadau mwyaf cynaliadwy lle mae mwy o angen a gwell mynediad at drafnidiaeth gyhoeddus, cyflogaeth bresennol, a chyfleusterau/gwasanaethau. Mae pwysigrwydd lefelau uchel o hygyrchedd lleol i fannau agored, gwasanaethau a chyfleusterau wedi'i amlygu drwy'r pandemig presennol. Dylid nodi bod rhai gwahaniaethau bach rhwng Opsiynau 1 a 2 o ran sut y dosberthir twf yn ystod cyfnod y Cynllun, ond nid yw'r gwahaniaethau hyn yn ddigon

arwyddocaol i warantu gosod un opsiwn yn uwch neu'n is na'r llall yn erbyn themâu'r ACI. y cyfeiriwyd ato yn gynharach yn y paragraff hwn.

- 2.51 Mae Opsiwn 3 yn manteisio ar gyfleoedd sy'n gysylltiedig â Bargen Ddinesig Prifddinas-Ranbarth Caerdydd, Metro De-ddwyrain Cymru, a thwf economaidd parhaus rhanbarth Bryste/De-orllewin. Tra bod Opsiwn 4 yn canolbwyntio twf ar yr Aneddiadau mwyaf cynaliadwy i Ogledd y Sir gan fanteisio ar gyfleoedd sy'n gysylltiedig â Bargen Ddinesig Prifddinas-Ranbarth Caerdydd, yr A465, a thuag at Swydd Henffordd ar hyd yr A449 a'r A40 ynghyd â chysylltiadau rheilffordd i Gasnewydd, Caerdydd a'r Gogledd. trwy linell y Gororau. Fodd bynnag, byddai twf cyfyngedig i weddill y Sir o dan Opsiwn 3 ac Opsiwn 4 yn cyfyngu ar dwf economaidd yn y Sir ehangach, ac ni fyddai'n cynorthwyo i gynnal cymunedau presennol Sir Fynwy, gan waethygu materion demograffig presennol a lefelau allgymudo.
- 2.52 Rhoddir ystyriaeth hefyd drwy gydol yr arfarniad i Gynllun Cenedlaethol Cymru y Dyfodol 2040 (Fframwaith Datblygu Cenedlaethol (FfDC) 2021) sy'n nodi awydd i ddynodi Llain Las "o amgylch Casnewydd a rhannau dwyreiniol y rhanbarth". Rhagwelir y bydd hyn yn cynnwys rhan fawr o Dde Sir Fynwy a fyddai, er nad yw'n cynnwys unrhyw un o brif drefi Sir Fynwy, o'i weithredu yn cyfyngu'n sylweddol ar dwf yn y dyfodol yn y rhan hon o'r Sir. Byddai Opsiwn 4 yn cyd-fynd â chyfeiriad dogfen Cymru'r Dyfodol, ac felly'n perfformio'n gadarnhaol o ran hwyluso twf sy'n gyson â pholisi Cenedlaethol sy'n dod i'r amlwg. Mae Polisi Cynllunio Cymru yn nodi y dylid ystyried anghenion tymor hwy wrth ystyried ffiniau Llain Las. I'r gwrthwyneb, byddai Opsiwn 3 yn cyfeirio twf i'r de lle cynigir y Llain Las drwy ddogfen Cymru'r Dyfodol. Gan fod pob opsiwn arall yn ceisio gwasgaru twf ledled y Sir, a lleoliad diffiniedig heb ei sefydlu eto ar gyfer y Llain Las, mae'n anodd dod i unrhyw gasgliadau pendant ar natur ac arwyddocâd yr effeithiau ar hyn o bryd.

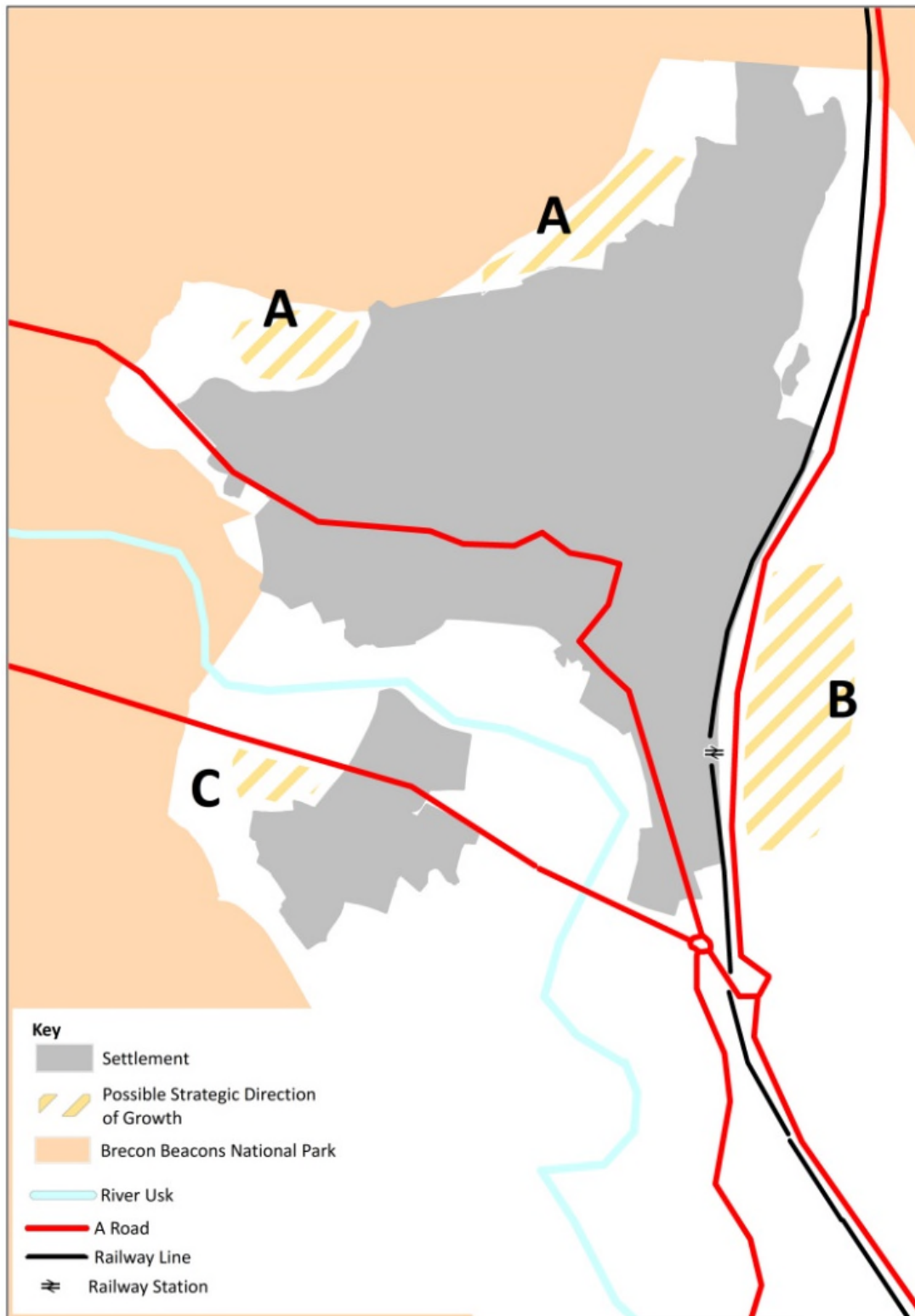
Meysydd twf strategol

- 2.53 Mae opsiynau twf strategol wedi'u nodi ar draws pedair ardal anheddiad y Fenni a Llan-ffwyst, Cas-gwent, Trefynwy, a Glannau Hafren. Rhoddir crynodeb o'r asesiad o'r opsiynau hyn isod.

Y Fenni a Llan-ffwyst

- **Opsiwn A** : Tir i'r gogledd o'r Fenni.
- **Opsiwn B** : Tir i'r dwyrain o'r A465; a
- **Opsiwn C** : Tir rhwng y B4246 a Ffordd Blaenau'r Cymoedd.

Ffigur 2.1: Opsiynau twf strategol yn y Fenni a Llan-ffwyst

Tabl 2.4: Casgliadau cryno ar gyfer opsiynau twf strategol Y Fenni a Llanffwyst

Thema ACI	Safle/ Effeithiau arwyddocao l	Opsiwn A	Opsiwn B	Opsiwn C
Economi a chyflogaeth	Safle	1	2	3
	Effaith sylweddol?	Na	Na	Na
Poblogaeth a chymunedau	Safle	1	2	3
	Effaith sylweddol?	Oes - positif	Oes - positif	Oes - positif
Iechyd a lles	Safle	1	2	2
	Effaith sylweddol?	Na	Na	Na
Cydraddoldeb, amrywiaeth a chynhwysiant cymdeithasol	Safle	2	3	1
	Effaith sylweddol?	Na	Na	Na
Cludiant a symudiad	Safle	=	=	=
	Effaith sylweddol?	Na	Na	Na
Adnoddau naturiol	Safle	1	2	3
	Effaith sylweddol?	Oes - negyddol	Oes - negyddol	Oes - negyddol
Bioamrywiaeth a geoamrywiaeth	Safle	1	1	2
	Effaith sylweddol?	Oes - negyddol	Oes - negyddol	Oes - negyddol
Amgylchedd hanesyddol	Safle	2	1	3
	Effaith sylweddol?	Ansicr	Ansicr	Ansicr
Tirwedd	Safle	3	1	2
	Effaith sylweddol?	Oes - negyddol	Oes - negyddol	Ansicr
Newid hinsawdd (gan gynnwys perygl llifogydd)	Safle	2	1	3

Thema ACI	Safle/ Effeithiau arwyddocao l	Opsiwn A	Opsiwn B	Opsiwn C
	Effaith sylweddol?	Ansicr	Ansicr	Ansicr

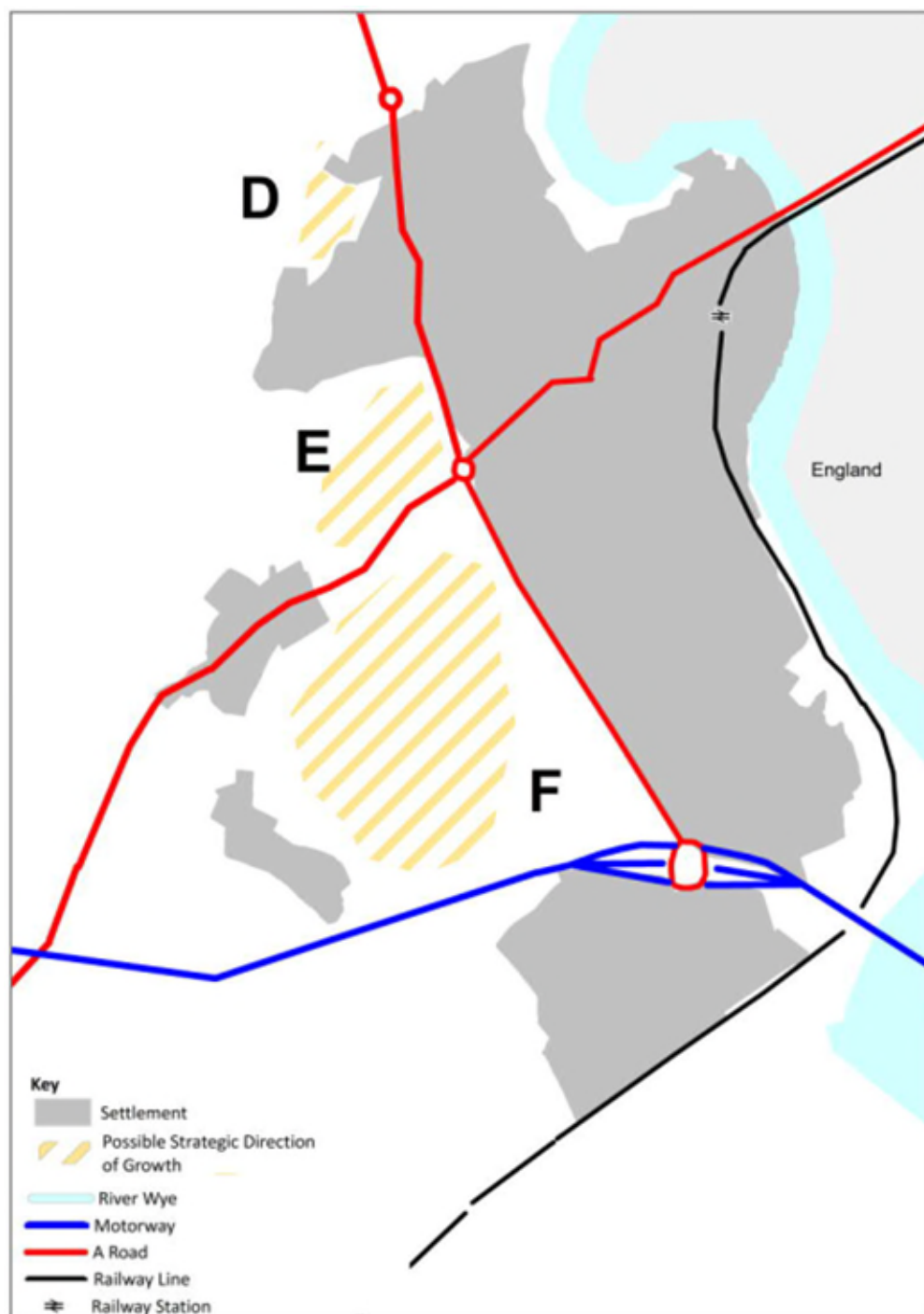
- 2.54 Nid oes unrhyw wahaniaethau arwyddocaol wedi'u nodi rhwng Opsiynau ar gyfer y thema ACI Trafnidiaeth a Symudiad.
- 2.55 Mae pob Opsiwn yn perfformio'n gadarnhaol yn erbyn themâu ACI Poblogaeth a Chymunedau, Iechyd a Lles, Cydraddoldeb, Amrywiaeth a Chynhwysiant Cymdeithasol, a Thrafnidiaeth a Symudiad, o ystyried bod yr Opsiynau'n gysylltiedig â phellter rhesymol i ganol tref y Fenni, ei gwasanaethau a'i chyfleusterau, a theithio cynaliadwy. Opsiwn A sy'n perfformio orau o blith yr Opsiynau ar gyfer y mwyafrif o Themâu ACI a drafodwyd uchod o ystyried mai'r Opsiwn hwn sydd wedi'i leoli orau yn hyn o beth; gydag Opsiynau B ac C yn cael eu rhannu o ganol y dref gan yr A465. Fodd bynnag, Opsiwn C sy'n perfformio'n fwyaf cadarnhaol yn erbyn thema'r ACI Cydraddoldeb, amrywiaeth a chynhwysiant cymdeithasol gan fod yr Opsiwn hwn yn cefnogi cymunedau difreintiedig i'r gorllewin o'r dref orau.
- 2.56 Mae pob Opsiwn yn perfformio'n negyddol yn erbyn thema ACI Adnoddau Naturiol o ystyried y byddai pob Opsiwn yn arwain at golli tir glas a thir amaethyddol GMA ac ni fyddai'n cyfrannu at hyrwyddo'r defnydd o dir llwyd. Fodd bynnag, cydnabyddir bod cyfleoedd cyfyngedig yn y Sir ar gyfer datblygu tir llwyd a datblygu ar raddau is o dir amaethyddol. Opsiwn A sy'n perfformio orau yn erbyn y thema ACI hon gan mai hwn sydd â'r mynediad mwyaf i ganol y dref.
- 2.57 O ran thema'r ACI Bioamrywiaeth, mae'r Opsiynau wedi'u cyfyngu o ran asedau/safleoedd dynodedig rhyngwladol/cenedlaethol, gyda'r potensial am effeithiau negyddol hirdymor sylweddol. Er bod atebion bellach ar gael, mae'r gofynion lliniaru angen eu gweithredu a'r potensial ar gyfer effeithiau negyddol yn eu habsenoldeb yn cael eu nodi ar hyn o bryd. Bydd gofynion polisi ategol yn lleihau maint yr effeithiau hyn. O ran graddio'r Opsiynau, Opsiwn C yw'r thema sy'n perfformio waethaf gan ei fod o fewn 200m i ACA/SoDdGA Afon Wysg, fodd bynnag, o ystyried y llwybrau effaith ychwanegol a nodwyd drwy'r HRA ar gyfer yr ACA (hamdden a maint dŵr, lefel, a llif), ystyrir bod gan Opsiynau A a B hefyd y potensial i effeithio ar y safle dynodedig Ewropeaidd hwn.
- 2.58 Mae opsiynau hefyd yn gyfyngedig o ran asedau/safleoedd dynodedig rhyngwladol/cenedlaethol o dan themâu ACI Tirwedd ac Amgylchedd Hanesyddol. Yn yr un modd â bioamrywiaeth, mae Opsiwn C yn perfformio waethaf yn erbyn thema ACI yr Amgylchedd Hanesyddol o ystyried ei agosrwydd at STB Ddiwydiannol Blaenafon a'r potensial i effeithio ar dirweddau treftadaeth a ddynodwyd yn rhyngwladol ac yn genedlaethol. Mae gan Opsiwn A hefyd y potensial i arwain at effeithiau negyddol yn hyn o beth. O ran y Dirwedd, mae Opsiwn A yn perfformio waethaf oherwydd yr effaith bosibl ar Barc Cenedlaethol Bannau Brycheiniog, ei gymeriad agored a'i leoliad ar ochr bryn. Mae Opsiwn A hefyd yn perfformio waethaf o ystyried ei sensitifrwydd 'uchel/canolog' i ddatblygiad preswyl, fel y nodir yn Astudiaeth Diweddarau

Sensitifrwydd Tirwedd Sir Fynwy (2020). Mae Opsiwn B hefyd wedi'i nodi fel un sydd â sensitifrwydd 'uchel/canolig' i ddatblygiadau preswyl.

- 2.59 Mae arwyddocâd cyffredinol yr effeithiau yn erbyn themâu'r ACI Bioamrywiaeth, Tirwedd ac Amgylchedd Hanesyddol yn ansicr ar hyn o bryd a bydd yn dibynnu ar ddyluniad/gosodiad a gweithrediad mesurau lliniaru penodol. Yn benodol, mewn perthynas â mater niwtraliaeth maetholion yn ACA Afon Wysg, bydd yn rhaid i bob datblygiad preswyl sy'n cael ei gyflwyno yn nalgylch hydrolegol yr ACAau afonol hyn fod yn niwtral o ran ffosfforws ac wedi'i gefnogi gan gyllidebau maetholion. Nodir hefyd fod potensial i effeithiau cadarnhaol gael eu cyflawni, hy, trwy wella hygyrchedd a gwella asedau dynodedig.
- 2.60 Opsiwn C sy'n perfformio waethaf o blith yr Opsiynau mewn perthynas â'r thema ACI Newid yn yr Hinsawdd, o ystyried bod cyfran sylweddol o Opsiwn C wedi'i lleoli mewn ardaloedd lle mae risg uwch o lifogydd, gyda'r potensial am effeithiau negyddol hirdymor. Fodd bynnag, fel yr uchod, ar gyfer pob Opsiwn, mae effeithiau yn erbyn Newid yn yr Hinsawdd yn ansicr ar hyn o bryd. Gellid lleihau ansicrwydd trwy gefnogi lliniaru polisi.

Cas-gwent

- **Opsiwn D** : Tir i'r gogledd o Ystâd Bayfield.
- **Opsiwn E** : Tir rhwng Ystâd Bayfield a'r A48; a
- **Opsiwn F** : Tir rhwng yr A48 a'r M48.

Ffigur 2.2: Opsiynau twf strategol yng Nghas-gwent**Tabl 2.5: Casgliadau cryno ar gyfer opsiynau twf strategol Cas-gwent**

Thema ACI	Safle/ Effeithiau arwyddoca ol	Opsiwn D	Opsiwn E	Opsiwn F
Economi a chyflogaeth	Safle	3	2	1
	Effaith sylweddol?	Na	Na	Na

Thema ACI	Safle/ Effeithiau arwyddoca ol	Opsiwn D	Opsiwn E	Opsiwn F
Poblogaeth a chymunedau	Safle	=	=	=
	Effaith sylweddol?	Oes - positif	Oes - positif	Oes - positif
Iechyd a lles	Safle	=	=	=
	Effaith sylweddol?	Na	Na	Na
Cydraddoldeb, amrywiaeth a chynhwysiant cymdeithasol	Safle	2	1	3
	Effaith sylweddol?	Na	Na	Na
Cludiant a symudiad	Safle	=	=	=
	Effaith sylweddol?	Na	Na	Na
Adnoddau naturiol	Safle	=	=	=
	Effaith sylweddol?	Oes - negyddol	Oes - negyddol	Oes - negyddol
Bioamrywiaeth a geoamrywiaeth	Safle	1	2	3
	Effaith sylweddol?	Ansicr	Ansicr	Ansicr
Amgylchedd hanesyddol	Safle	1	1	2
	Effaith sylweddol?	Ansicr	Ansicr	Oes - negyddol
Tirwedd	Safle	2	1	3
	Effaith sylweddol?	Ansicr	Oes - negyddol	Oes - negyddol
Newid hinsawdd (gan gynnwys perygl llifogydd)	Safle	=	=	=
	Effaith sylweddol?	Ansicr	Ansicr	Ansicr

2.61 Nid oes unrhyw wahaniaethau arwyddocaol wedi'u nodi rhwng yr Opsiynau ar gyfer y Boblogaeth a Chymunedau, Trafnidiaeth a Symudiad, Iechyd a Lles, Adnoddau Naturiol, a themâu ACI Newid Hinsawdd.

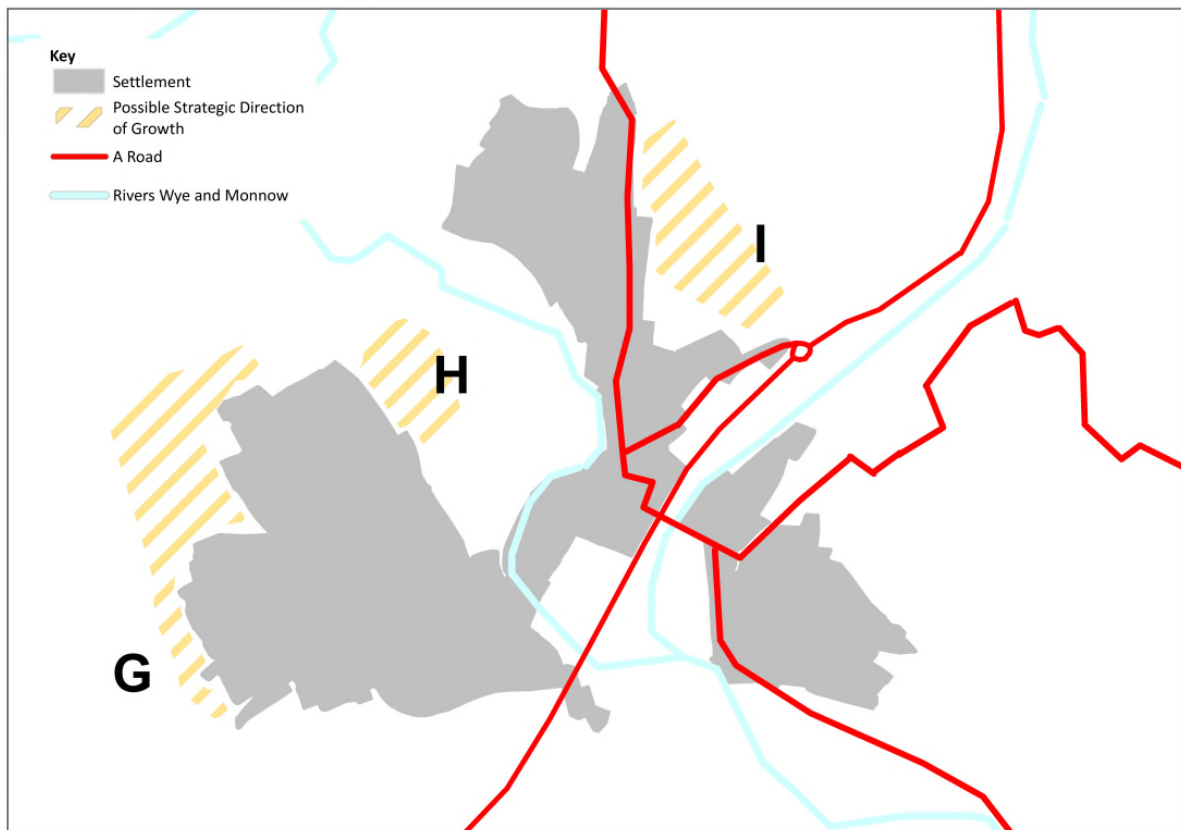
2.62 Mae pob Opsiwn yn perfformio'n gadarnhaol yn erbyn thema ACI Economi a Chyflogaeth, Poblogaeth a Chymunedau, Iechyd a Lles, Cydraddoldebau,

Amrywiaeth a Chynhwysiant Cymdeithasol a thema ACI Trafnidiaeth a Symudiad. O ran yr Economi a Chyflogaeth, Opsiwn F sy'n perfformio'n fwyaf cadarnhaol o ystyried ei fod wedi'i gysylltu'n dda â choridor yr M4, Pont Hafren, a chyfleoedd cyflogaeth i'r de o'r dref. O ran Cydraddoldeb, Amrywiaeth a Chynhwysiant Cymdeithasol, Opsiwn E sy'n perfformio orau gan ei fod yn darparu gwell mynediad i grwpiau bregus i ganol y dref; cefnogi lefelau uwch o amddifadedd.

- 2.63 Mae pob Opsiwn yn perfformio'n negyddol yn erbyn thema ACI Adnoddau Naturiol o ystyried y byddai pob Opsiwn yn arwain at fwy o ddefnydd gan gerbydau o fewn AQMA Cas-gwent, a cholli tir amaethyddol GMA / tir glas yn barhaol. Fodd bynnag, cydnabyddir bod cyfleoedd cyfyngedig yn y Sir ar gyfer datblygu tir llwyd a datblygu ar raddau is o dir amaethyddol.
- 2.64 O ran themâu'r ACI Bioamrywiaeth, Tirwedd ac Amgylchedd Hanesyddol; mae pob Opsiwn wedi'i gyfyngu o ran asedau/safleoedd dynodedig rhyngwladol/cenedlaethol, gyda'r potensial am effeithiau negyddol hirdymor sylweddol. O ran bioamrywiaeth, o ystyried y llwybrau effaith a nodwyd drwy'r HRA (2019), mae pob Opsiwn yn perfformio'n gyfartal o ran effaith ar ACA/SoDdGA/Gwarchodfa Natur Genedlaethol Coetir Dyffryn Gwy ac ACA/SoDdGA Afon Gwy. Opsiwn F yw'r un sy'n perfformio waethaf yn erbyn thema'r ACI Bioamrywiaeth gan fod ardaloedd o Goetir Hynafol (a chynefinoedd eraill a rhywogaethau cysylltiedig) yn bresennol yn yr Opsiwn, ac mae gan yr effeithiau y potensial i gael effeithiau negyddol hirdymor.
- 2.65 Opsiwn F yw'r mwyaf sensitif o ran yr amgylchedd hanesyddol gan fod yr ardal dwf yn dod o fewn ardal gadwraeth ac yn cynnwys 16 o adeiladau rhestredig. Nid yw'n bosibl nodi unrhyw wahaniaethau arwyddocaol rhwng Opsiynau D ac E ar hyn o bryd o ran thema ACI yr Amgylchedd Hanesyddol; fodd bynnag, ystyrir eu bod yn llai tebygol o arwain at effeithiau sylweddol gweddilliol o gymharu ag Opsiwn F.
- 2.66 Mae gan bob un o'r opsiynau'r potensial i gael effaith negyddol sylweddol ar yr ACI Tirwedd. Gan gymryd y byddai'r un raddfa/math o ddatblygiad yn cael ei gyflawni o fewn yr ardaloedd twf strategol, mae'r gwahaniaethau a nodwyd rhwng thema ar hyn o bryd yn adlewyrchu'n bennaf yr Astudiaeth Diweddarau Sensitifrwydd Tirwedd (2020) a'r canfyddiadau. Opsiwn F sy'n perfformio waethaf, o ystyried ei sensitifrwydd 'uchel' i ddatblygiadau preswyl; yn cael ei ddilyn gan Opsiwn D o ystyried ei fod wedi'i nodi fel un sydd â sensitifrwydd tirwedd canolog ac wedi'i leoli gerllaw'r AHNE.
- 2.67 Ar gyfer pob Opsiwn, mae effeithiau yn erbyn Newid yn yr Hinsawdd yn ansicr ar hyn o bryd. Gellid lleihau ansicrwydd trwy gefnogi lliniaru polisi.

Trefynwy

- **Opsiwn G** : Tir i'r gorllewin o Drefynwy.
- **Opsiwn H** : Tir yng nghanol Trefynwy; a
- **Opsiwn I** : Tir i'r gogledd-ddwyrain o Drefynwy.

Ffigur 2.3: Opsiynau twf strategol yn Nhrefynwy**Tabl 2.6: Casgliadau cryno ar gyfer opsiynau twf strategol Trefynwy**

Thema ACI	Safle/ Effeithiau arwyddocao I	Opsiwn G	Opsiwn H	Opsiwn I
Economi a chyflogaeth	Safle	2	1	3
	Effaith sylweddol?	Na	Na	Na
Poblogaeth a chymunedau	Safle	2	1	1
	Effaith sylweddol?	Oes - positif	Oes - positif	Oes - positif
Iechyd a lles	Safle	1	1	1
	Effaith sylweddol?	Na	Na	Na
Cydraddoldeb, amrywiaeth a chynhwysiant cymdeithasol	Safle	=	=	=
	Effaith sylweddol?	Na	Na	Na
Cludiant a symudiad	Safle	=	=	=

Thema ACI	Safle/ Effeithiau arwyddocaol	Opsiwn G	Opsiwn H	Opsiwn I
	Effaith sylweddol?	Na	Na	Na
Adnoddau naturiol	Safle	1	2	3
	Effaith sylweddol?	Oes - negyddol	Oes - negyddol	Oes - negyddol
Bioamrywiaeth a geoamrywiaeth	Safle	1	1	2
	Effaith sylweddol?	Oes - negyddol	Oes - negyddol	Oes - negyddol
Amgylchedd hanesyddol	Safle	1	2	3
	Effaith sylweddol?	Ansicr	Ansicr	Ansicr
Tirwedd	Safle	1	2	2
	Effaith sylweddol?	Ansicr	Oes - negyddol	Oes - negyddol
Newid hinsawdd (gan gynnwys perygl llifogydd)	Safle	=	=	=
	Effaith sylweddol?	Ansicr	Ansicr	Ansicr

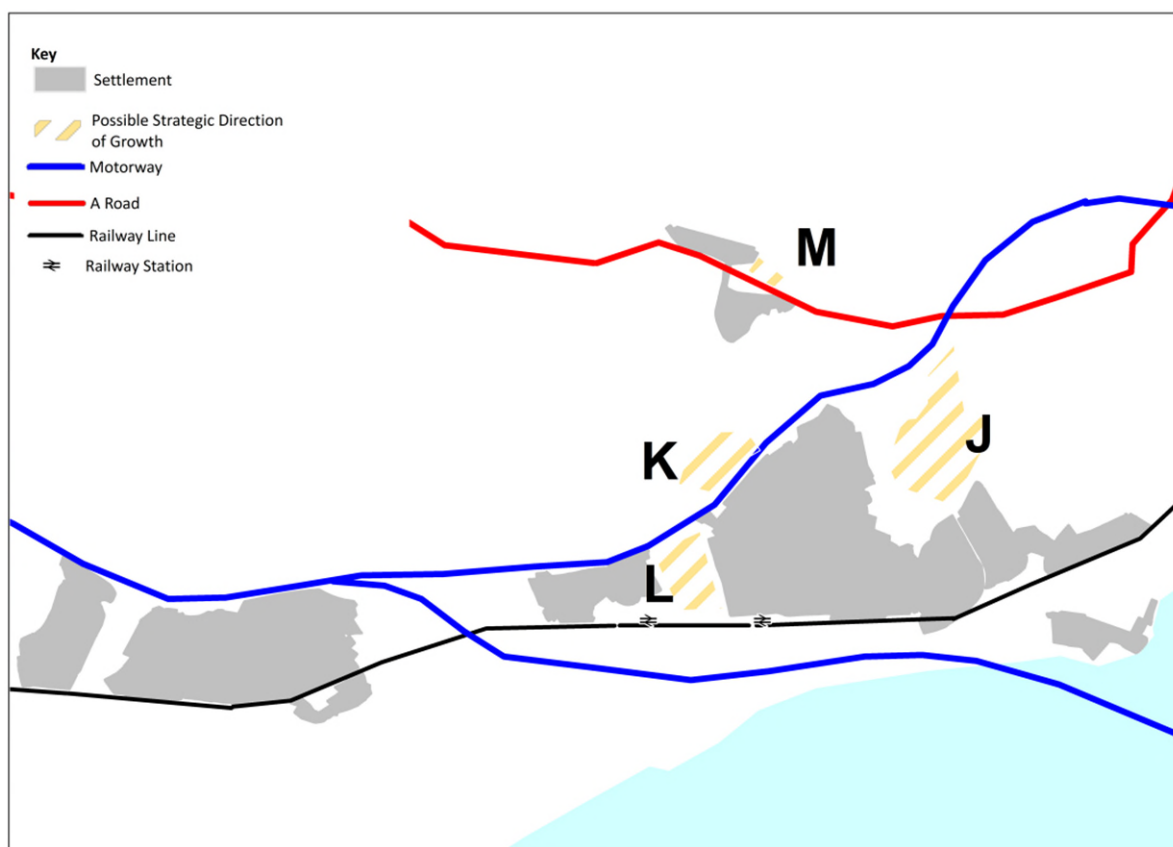
- 2.68 Nid oes unrhyw wahaniaethau arwyddocaol wedi'u nodi rhwng yr Opsiynau ar gyfer y themâu ACI Cydraddoldeb, Amrywiaeth a Chynhwysiant Cymdeithasol, Trafnidiaeth a Symudiad, a Newid Hinsawdd.
- 2.69 Mae pob Opsiwn yn perfformio'n gadarnhaol yn erbyn thema ACI Economi a Chyflogaeth, Poblogaeth a Chymunedau, Iechyd a Lles, Cydraddoldebau, Amrywiaeth a Chynhwysiant Cymdeithasol, a themâu ACI Trafnidiaeth a Symudiad, o ystyried bod yr Opsiynau'n gysylltiedig â phellter rhesymol i ganol tref Trefynwy, ei gwasanaethau a'i chyfleusterau a theithio cynaliadwy. Opsiwn H sy'n perfformio'n fwyaf cadarnhaol o blith Themâu ACI Opsiynau ar gyfer Economi a Chyflogaeth, Poblogaeth a Chymunedau, ac Iechyd a Lles o ystyried bod yr Opsiwn hwn mewn sefyllfa dda yn hyn o beth. Mae Opsiwn G hefyd yn perfformio'n dda oherwydd ei leoliad gerllaw safle cyflogaeth Ystâd Wonastow.
- 2.70 Mae pob Opsiwn yn perfformio'n negyddol yn erbyn thema ACI Adnoddau Naturiol o ystyried y byddai pob Opsiwn yn arwain at golli tir glas a thir amaethyddol GMA ac ni fyddai'n cyfrannu at hyrwyddo'r defnydd o dir llwyd. Fodd bynnag, cydnabyddir bod cyfleoedd cyfyngedig yn y Sir ar gyfer datblygu tir llwyd a datblygu ar raddau is o dir amaethyddol. Opsiwn G sy'n perfformio orau yn hyn o beth gan mai dyma'r Opsiwn sydd wedi'i gyfyngu leiaf o ran cwmipas tir amaethyddol GMA. Mae Opsiwn I yn perfformio waethaf o ystyried y

byddai'n arwain at golli tir amaethyddol o ansawdd uwch o gymharu ag Opsiwn H.

- 2.71 O ran themâu ACI Bioamrywiaeth; mae pob Opsiwn wedi'i gyfyngu o ran asedau/safleoedd dynodedig rhyngwladol/cenedlaethol, gyda'r potensial am effeithiau negyddol hirdymor sylweddol. Er bod atebion bellach ar gael i fynd i'r afael â materion niwtraliaeth maetholion, mae'r gofynion lliniaru angen eu gweithredu a'r potensial ar gyfer effeithiau negyddol yn eu habsenoldeb yn cael eu nodi ar hyn o bryd. Bydd gofynion polisi ategol yn lleihau maint yr effeithiau hyn. O ran graddio'r Opsiynau, o ystyried pa mor agos yw Opsiwn I at ACA/SoDdGA Afon Gwy ac ACA/SoDdGA/Gwarchodfa Natur Genedlaethol Coetir Dyffryn Gwy, a'r fioamrywiaeth sy'n bresennol yn yr Opsiwn ei hun, Opsiwn I sy'n perfformio waethaf yn gyffredinol.
- 2.72 Mae'r holl Opsiynau hefyd wedi'u cyfyngu o ran asedau/safleoedd dynodedig rhyngwladol/cenedlaethol o dan themâu ACI Tirwedd ac Amgylchedd Hanesyddol. Fel yr uchod mewn perthynas â bioamrywiaeth, Opsiwn I sy'n perfformio waethaf yn erbyn thema ACI yr Amgylchedd Hanesyddol gan fod nifer o asedau treftadaeth yn bresennol yn agos at Ardal Gadwraeth Opsiwn (Trefynwy (Dixton) i'r de-ddwyrain o'r Opsiwn (sy'n cynnwys dau restredig). henebion a phum adeilad rhestredig), a'r adeiladau rhestredig i'r gogledd orllewin o'r Opsiwn yr ochr arall i'r A466).
- 2.73 Mae Opsiynau I a J yn perfformio'n gyfartal yn erbyn thema Tirwedd ACI o ystyried y ddau wedi'u nodi fel rhai sydd â sensitifrwydd uchel/canolig i ddatblygiadau preswyl, ac mae'r ddau wedi'u cyfyngu gan ddynodiadau tirwedd (Mae Opsiwn I wedi'i leoli gerllaw Tirwedd o Ddiddordeb Hanesyddol Eithriadol neu Arbennig, tra bod Opsiwn Mae H wedi'i ddynodi yn y CDLI mabwysiedig presennol fel 'Ardal o bwysigrwydd amwynder).
- 2.74 Mae arwyddocâd cyffredinol yr effeithiau yn erbyn themâu'r ACI Bioamrywiaeth, Tirwedd ac Amgylchedd Hanesyddol yn ansicr ar hyn o bryd a bydd yn dibynnu ar ddyluniad/gosodiad a gweithrediad mesurau lliniaru penodol. Yn benodol, mewn perthynas â'r mater sy'n dod i'r amlwg o niwtraliaeth maetholion yn ACA Afon Gwy, mae Cyfoeth Naturiol Cymru a Natural England yn cynghori y bydd yn rhaid i bob datblygiad preswyl sy'n cael ei gyflwyno yn nalgylch hydrolegol yr ACAau afonol hyn fod yn niwtral o ran ffosfforws ac wedi'i gefnogi gan gyllidebau maetholion. Nodir hefyd fod potensial i effeithiau cadarnhaol gael eu cyflawni, hy, trwy wella hygyrchedd a gwella asedau dynodedig.
- 2.75 Ar gyfer pob Opsiwn, mae effeithiau yn erbyn Newid yn yr Hinsawdd yn ansicr ar hyn o bryd. Gellid lleihau ansicrwydd trwy gefnogi lliniaru polisi.

Glannau Hafren

- **Opsiwn J** : Tir i'r gogledd-ddwyrain o Gil-y-coed.
- **Opsiwn K** : Tir i'r gogledd-orllewin o Gil-y-coed.
- **Opsiwn L** : Tir i'r gorllewin o Gil-y-coed/i'r dwyrain o Rogiet; a
- **Opsiwn M**: Tir i'r dwyrain o Gaer-went.

Ffigur 2.4: Opsiynau twf strategol yng Nglannau Hafren**Tabl 2.7: Casgliadau cryno ar gyfer opsiynau twf strategol Glannau Hafren**

Thema ACI	Safle/ Effeithiau arwyddoc -aol	Opsiwn J	Opsiwn K	Opsiwn L	Opsiwn M
Economi a chyflogaeth	Safle	2	2	1	3
	Effaith sylweddol ?	Na	Na	Na	Na
Poblogaeth a chymunedau	Safle	1	2	1	3
	Effaith sylweddol ?	Oes - positif	Oes - positif	Oes - positif	Oes - positif
Iechyd a lles	Safle	2	2	1	3
	Effaith sylweddol ?	Na	Na	Na	Na
Cydraddoldeb, amrywiaeth a chynhwysiant cymdeithasol	Safle	2	3	1	4

Thema ACI	Safle/ Effeithiau arwyddoc -aol	Opsiwn J	Opsiwn K	Opsiwn L	Opsiwn M
	Effaith sylweddol ?	Na	Na	Na	Na
Cludiant a symudiad	Safle	2	2	1	3
	Effaith sylweddol ?	Na	Na	Na	Na
Adnoddau naturiol	Safle	2	2	1	2
	Effaith sylweddol ?	Oes - negyddol	Oes - negyddol	Oes - negyddol	Oes - negyddol
Bioamrywiaeth a geoamrywiaeth	Safle	3	2	3	1
	Effaith sylweddol ?	Ansicr	Ansicr	Ansicr	Ansicr
Amgylchedd hanesyddol	Safle	3	2	1	2
	Effaith sylweddol ?	Ansicr	Ansicr	Na	Ansicr
Tirwedd	Safle	3	3	2	1
	Effaith sylweddol ?	Oes - negyddol	Oes - negyddol	Ansicr	Ansicr
Newid hinsawdd (gan gynnwys perygl llifogydd)	Safle	1	1	3	2
	Effaith sylweddol ?	Ansicr	Ansicr	Ansicr	Ansicr

2.76 Mae pob Opsiwn yn perfformio'n gadarnhaol yn erbyn themâu ACI Poblogaeth a Chymunedau, Iechyd a Lles, Cydraddoldeb, Amrywiaeth a Chynhwysiant Cymdeithasol, a Thrafnidiaeth a Symudiad, o ystyried bod gan yr Opsiynau fynediad da i resymol at wasanaethau a chyfleusterau ledled ardal Glannau Hafren (yn enwedig canol tref Cil-y-coed) a mynediad i'r rhwydwaith trafniadaeth strategol. Mae gan opsiynau'r potensial i fanteisio ar gyfleoedd teithio

cynaliadwy yn aneddiadau allweddol Glannau Hafren (sef Cil-y-coed a gorsaf reilffordd Cyffordd Twnnel Hafren yn Rogiet), yn ogystal â defnyddio coridor yr M4. Bydd hyn yn darparu mynediad i farchnadoedd cyflogaeth ehangach, gan gynnwys cyfleoedd sy'n gysylltiedig â Bargaen Ddinesig Prifddinas-Ranbarth Caerdydd a Metro De-ddwyrain Cymru. Er y rhagwelir effeithiau cadarnhaol drwy bob Opsiwn, Opsiwn M sy'n perfformio waethaf o'r Opsiynau o ystyried ei fynediad cymharol wael i ganolfannau, gwasanaethau a chyfleusterau Glannau Hafren, a'i botensial cymharol gyfyngedig i fanteisio ar y rhwydwaith ffyrdd strategol.

- 2.77 O ran gwahaniaethu rhwng Opsiynau JL ar gyfer y themâu ACI uchod, mae Opsiwn L yn perfformio orau o ystyried ei leoliad ar hyd coridor yr M4, yn swatio rhwng Cil-y-coed a Rogiet, a'i allu i fanteisio ar seilwaith trafnidiaeth gynaliadwy ac annog newid moddol. Mae Opsiwn J a K yn perfformio'n gymharol gyfartal, o ystyried mynediad rhesymol at wasanaethau, cyfleusterau, a'r rhwydwaith ffyrdd strategol / cyfleoedd trafnidiaeth gynaliadwy.
- 2.78 Mae pob Opsiwn yn perfformio'n negyddol yn erbyn thema ACI Adnoddau Naturiol o ystyried y byddai pob Opsiwn yn arwain at golli tir glas a thir amaethyddol GMA ac ni fyddai'n cyfrannu at hyrwyddo'r defnydd o dir llwyd. Fodd bynnag, cydnabyddir bod cyfleoedd cyfyngedig yn y Sir ar gyfer datblygu tir llwyd a datblygu ar raddau is o dir amaethyddol. Opsiwn L sy'n perfformio orau yn erbyn y thema ACI hon gan ei fod mewn sefyllfa dda o ran y potensial i ddefnyddio teithio cynaliadwy a gwella ansawdd aer; yw'r lleiaf cyfyngedig o ran cwrpas tir amaethyddol Gradd 1.
- 2.79 O ran themâu'r ACI Bioamrywiaeth, Tirwedd ac Amgylchedd Hanesyddol; Mae opsiynau wedi'u cyfyngu o ran asedau/safleoedd dynodedig rhyngwladol/cenedlaethol, gyda'r potensial am effeithiau negyddol hirdymor sylweddol. Opsiynau J ac L sy'n perfformio waethaf yn erbyn thema'r ACI Bioamrywiaeth o ystyried presenoldeb AGA/ACA/safle Ramsar/ SoDdGA Aber Afon Hafren o fewn 900m ac 1.2km i'r Opsiynau, yn y drefn honno. Nodir mai Opsiwn M sy'n perfformio orau, o ystyried mai hwn yw'r un lleiaf cyfyngedig o'r Opsiynau o ran yr effaith bosibl ar fioamrywiaeth safleoedd dynodedig, a gwerth bioamrywiaeth cyffredinol.
- 2.80 Mae Opsiwn J hefyd yn perfformio waethaf yn erbyn thema ADA yr Amgylchedd Hanesyddol o ystyried y gallai arwain at rywfaint o ddatblygiad o fewn Ardal Gadwraeth Cil-y-coed, sydd hefyd yn cynnwys adeilad rhestredig Gradd I Castell Cil-y-coed a Heneb Gofrestredig; a byddai'n arwain at golli ardaloedd eang o dir glas/man agored yn lleoliad y castell sydd hefyd yn Barc Gwledig. Opsiwn L yw'r lleiaf sensitif o ran yr amgylchedd hanesyddol. Opsiynau J a K sy'n perfformio waethaf o ran tirwedd, o ystyried bod y ddau wedi'u nodi yn yr Astudiaeth Diweddarau Sensitifrwydd Tirwedd (2020) fel rhai sydd â 'sensitifrwydd canolig-uchel ar gyfer datblygiadau tai. Byddai Opsiwn K yn ymestyn datblygiad i'r gogledd-orllewin o'r M48 i'r dirwedd agored; tra byddai Opsiwn J yn ymestyn anheddiad Cil-y-coed i'r gogledd-ddwyrain, tuag at anheddiad Crug ac yn ymestyn datblygiad i'r gogledd o Barc Gwledig Castell Cil-y-coed (sydd hefyd yn ardal gadwraeth). Mae gan Opsiwn L sensitifrwydd canolig i ddatblygiad preswyl, a gall arwain at gyfuniad rhwng Cil-y-coed a Rogiet, gan arwain at golli man agored aml-swyddogaeth a 'Lletem Las' ddynodedig. Opsiwn M sy'n perfformio orau yn hyn o beth, er bod potensial o hyd ar gyfer mân effeithiau negyddol gweddilliol.

- 2.81 Mae'r potensial i Opsiynau arwain at effeithiau sylweddol yn erbyn themâu'r ACI Bioamrywiaeth, y Dirwedd a'r Amgylchedd Hanesyddol yn ansicr ar hyn o bryd a bydd yn dibynnu ar ddyluniad/gosodiad a gweithrediad mesurau lliniaru penodol. Nodir hefyd fod potensial i effeithiau cadarnhaol gael eu cyflawni, hy, trwy enillion net bioamrywiaeth, a gwella asedau dynodedig.
- 2.82 Opsiwn L sy'n perfformio waethaf o blith yr Opsiynau mewn perthynas â thema Newid yn yr Hinsawdd ACI, o ystyried bod cyfran sylweddol o Opsiwn L wedi'i leoli o fewn Parthau Llifogydd B/C, gyda'r potensial am effeithiau negyddol hirdymor. Fodd bynnag, fel yr uchod, ar gyfer pob Opsiwn, mae effeithiau yn erbyn Newid yn yr Hinsawdd yn ansicr ar hyn o bryd. Gellid lleihau ansicrwydd trwy gefnogi lliniaru polisi.

3. Datblygu'r Strategaeth a Ffefrir

- 3.1 Mae'r Bennod hon yn cyflwyno ymateb y Cyngor i'r arfarniad o ddewisiadau amgen a rhesymau'r Cyngor dros ddewis y dull a ffefrir ganddo yng ngoleuni gwerthusiad o ddewisiadau amgen a ffactorau eraill.

Amlinelliad o resymau'r Cyngor dros ddewis y strategaeth a ffefrir

Twf a ffefrir a'r opsiwn gofodol

- 3.2 Daeth yr arfarniad opsiynau i'r casgliad mai Opsiwn Twf 2 ac Opsiwn Gofodol 2 gyda'i gilydd oedd yr opsiynau mwyaf priodol ar gyfer Strategaeth a Ffefrir 2022 a Chynllun Adnau.
- 3.3 Er bod Opsiwn Twf 2 yn lleihau lefel y twf a gynigir o gymharu â Strategaeth a Ffefrir 2021, ystyrir mai hwn yw'r opsiwn gorau i ymateb i heriau, sef gwrthwynebiad Llywodraeth Cymru i lefel y twf a nodir yn Strategaeth a Ffefrir 2021, tra hefyd yn sicrhau bod y Mae'r CDLIA yn cyflawni amcanion y Cyngor ac yn mynd i'r afael â'r materion craidd o ddarparu tai fforddiadwy mawr eu hangen ar gyflymder a graddfa, ymateb i'r argyfwng hinsawdd a natur trwy ddarparu cartrefi newydd di-garbon ar gyfer ein cymunedau, a sicrhau bod ein cymunedau'n gynaliadwy yn gymdeithasol ac yn economaidd. Yn yr un modd, byddai Opsiwn Gofodol 2 yn mynd i'r afael â'n materion a'n hamcanion lleol sy'n seiliedig ar dystiolaeth, gan gynnwys mewn perthynas â darparu tai fforddiadwy, ail-gydbwyso ein demograffeg ac ymateb i'r argyfwng hinsawdd a natur, ac felly fe'i hystyrir fel yr opsiwn strategaeth ofodol mwyaf priodol.
- 3.4 Mae'r Strategaeth Twf a Ffefrir yn seiliedig ar senario a arweinir gan ddemograffeg gyda rhagdybiaethau polisi ychwanegol⁷. Mae'n darparu lefel o dwf (cartrefi a swyddi) sy'n cynyddu'r graddau yr ydym yn mynd i'r afael â'n materion lleol sy'n seiliedig ar dystiolaeth, gan gynnwys mewn perthynas â darparu tai fforddiadwy, twf economaidd cynaliadwy, ail-gydbwyso ein demograffeg drwy sicrhau bod pobl ifanc yn gallu dewis byw yn y Sir tra'n ymateb i'r argyfwng hinsawdd a natur. Mae dadansoddiad yr ACI yn nodi bod Opsiwn Twf 2 yn perfformio ychydig yn llai cadarnhaol nag Opsiwn Twf 1 o ystyried bod lefel y twf a gynigir yn llai, fodd bynnag rhagwelir effeithiau cadarnhaol tebyg o dan yr opsiwn hwn. Mae'r opsiwn twf hwn yn perfformio'n dda yn erbyn themâu ACI sy'n ymwneud â'r economi a chyflogaeth, poblogaeth a chymunedau, iechyd/lles a chydaddoldeb gan fod y twf ychwanegol yn rhoi cyfle i ddarparu ystod o dai newydd, cyfleoedd cyflogaeth a seilwaith cymunedol i ddiwallu anghenion y Sir yn darparu cymunedau demograffig a chynaliadwy mwy cytbwys. Er y nodir mai Opsiwn Twf 1 sy'n perfformio orau yn erbyn themâu'r ACI sy'n ymwneud â'r economi a chyflogaeth, poblogaeth a chymunedau, iechyd/llesiant a chydaddoldeb, mae'n perfformio leiaf yn erbyn themâu ACI sy'n ymwneud ag Adnoddau Naturiol, Bioamrywiaeth a Geoamrywiaeth, yr Amgylchedd Hanesyddol a Thirwedd. Yn ogystal, cododd Llywodraeth Cymru bryderon sylweddol mewn perthynas â'r Opsiwn Twf hwn gan awgrymu y byddai lefel y twf yn Sir Fynwy yn tanseilio twf yn ardal twf

⁷Opsiwn a arweinir gan ddemograffeg ar gyfer ardal yr ACLI (hy nid yw'n cynnwys ardal PCBB yn Sir Fynwy) gan ddefnyddio sylfaen MYE 2020 SYG a chymhwyso rhagdybiaethau mewn perthynas â mudo, cyfraddau aelodaeth aelwydydd a chymhareb cymudo, fel y nodir yn y Papur Cefndir Tai.

cenedlaethol Caerdydd, Casnewydd a'r Cymoedd ac o ganlyniad ni fyddai'n cydymffurfio'n gyffredinol â pholisïau 1 a 33 o Cymru'r Dyfodol: Cynllun Cenedlaethol 2040. Mae Opsiwn Twf 1 felly wedi'i ddiystyru. Ymhellach i hyn, mae Opsiwn Twf 3 yn perfformio'n negyddol i amcanion y CDLIA sy'n ymwneud â Thwf Economaidd/Cyflogaeth, Demograffeg, Tai, Creu Lleodedd, Cymunedau, Cymunedau Gwledig, Seilwaith a Hygyrchedd. Mae hefyd yn cael ei nodi ar gyfer effeithiau negyddol posibl mewn perthynas â themâu ACI sef economi a chyflogaeth, poblogaeth a chymunedau, iechyd a lles, a chydaddoldeb, amrywiaeth, a chynhwysiant cymdeithasol. Ni fyddai Opsiwn 3 yn cyflawni amcanion craidd y Cyngor o ddarparu tai fforddiadwy ac ail-gydbwysu ein demograffeg ac mae wedi'i wrthod ers hynny. I gael rhagor o fanylion am Opsiynau Twf 1 a 3, cyfeiriwch at y Gwerthusiad Opsiynau Twf a Strategaeth Ofodol fel y nodir yn Atodiad 1.

3.5 Mae Opsiwn Gofodol 2 ac Opsiwn Gofodol 1 yn perfformio'n gadarnhaol yn erbyn themâu'r ACI, mewn perthynas â phoblogaeth/cymunedau, iechyd/llesiant, economi/cyflogaeth, a chydaddoldeb. Byddai'r Opsiwn Twf a Gofodol a Ffafrir yn cyflawni canlyniadau cyflawnadwy cynaliadwy a chytbwys orau drwy:

- Cyflawni lefel o dwf (cartrefi a swyddi) sy'n mynd i'r afael â'n materion a'n hamcanion lleol sy'n seiliedig ar dystiolaeth, gan gynnwys mewn perthynas â darparu tai fforddiadwy, ail-gydbwysu ein demograffeg ac ymateb i'r argyfyngau hinsawdd a natur, tra'n ystyried pryderon swyddogion LIC ynghylch aliniad â Chymru'r Dyfodol: Cynllun Cenedlaethol 2040.
- Sicrhau'r cyflenwad mwyaf o dai fforddiadwy ar ddryaniadau tai newydd, gan adlewyrchu ymrwymiad y Cyngor i ddarparu 50% o gartrefi fforddiadwy ar safleoedd tai newydd a fyddai'n helpu i fynd i'r afael ag angen tai, digartrefedd ac anghydaddoldeb cymdeithasol Sir Fynwy. Byddai'r dull hwn hefyd yn galluogi'r Cyngor i ystyried mecanweithiau amgen ar gyfer darparu tai fforddiadwy.
- Darparu dewis ehangach o gartrefi llai i alluogi pobl iau i fyw a gweithio yn Sir Fynwy a fyddai'n gwneud ein cymunedau sy'n heneiddio yn fwy cynaliadwy yn gymdeithasol ac yn economaidd.
- Ei gwneud yn ofynnol i gartrefi newydd fod yn ddi-garbon net, gan adlewyrchu ein hymrwymiad i ymateb i newid yn yr hinsawdd a mynd i'r afael ag ef.
- Sicrhau twf yn ein haneddiadau mwyaf cynaliadwy. Byddai hyn yn cyfyngu ar effeithiau newid yn yr hinsawdd ac yn sicrhau egwyddorion creu lleoedd da lleoedd deniadol, hygyrch i fyw a gweithio ynddynt sydd â mynediad at gysylltiadau trafnidiaeth cynaliadwy ac yn lleihau'r angen am deithiau mewn car.
- Hyrwyddo twf economaidd cynaliadwy drwy ddarparu cymorth polisi i alluogi a hwyluso gweithio gartref/o bell, galluogi twf economaidd drwy gefnogi'r gwaith o gyflawni'r blaenoriaethau a'r nodau a nodir yn Strategaeth Economi, Cyflogaeth a Sgiliau'r Cyngor a'r datganiad argyfwng hinsawdd, gan wneud y mwyaf o gyfleoedd o Fargen Ddinesig Prifddinas-Ranbarth Caerdydd, gan dargedu twf mewn sectorau economaidd allweddol a darparu tir cyflogaeth priodol yn y lleoliadau cywir.

- 3.6 Yn gyffredinol, ystyrir bod y Cynllun Adnau, sy'n seiliedig ar yr opsiynau twf a gofodol a ffefrir uchod, yn taro cyfaddawd rhwng cyflawni ein hamcanion lleol ar sail tystiolaeth a oedd yn sail i'r Strategaeth a Ffefrir yr ymgynghorwyd arni ym mis Gorffennaf 2021 ac ymateb Llywodraeth Cymru a oedd yn gwrthwynebu'r lefel y twf a gynigir. Mewn ymateb, mae'r Cynllun Adnau yn cynnig lefel is o dwf sy'n ymateb i'r heriau hyn.

Dyraniadau Safle Strategol a Ffefrir

- 3.7 Mae'r Dyraniadau Safle Strategol a Ffefrir wedi'u dewis o blith cyfanswm o 13 Opsiwn Twf Strategol a leolir ar draws y Fenni, Cas-gwent, Trefynwy a Glannau Hafren yr ymgynghorwyd arnynt yn flaenorol yn Strategaeth a Ffefrir 2021 a 2022. Mae'r broses o ddewis safleoedd wedi'i llywio gan yr asesiad o safleoedd ymgeisiol a'r ymatebion i'r ymgynghoriad a dderbyniwyd.
- 3.8 Fel rhan o'r ymgynghoriad ym mis Gorffennaf 2021, cafodd dewisiadau eu bwrw gan aelodau'r cyhoedd gan ddefnyddio 'Placecheck'. Er y gwnaed yn glir bryd hynny nad oedd hyn yn rhan o'r ymgynghoriad ffurfiol, mae'r canlyniadau'n rhoi syniad defnyddiol o farn y cyhoedd. Cafodd cyfanswm o 3,179 o ddewisiadau eu bwrw yn y broses. Mae Tabl 7.1 isod yn rhoi rhagor o fanylion. Amlygir y pedwar Dyraniad Safle Strategol a Ffefrir a nodir yn y Cynllun Adnau.

Tabl 3.1: Opsiynau safle strategol

Opsiwn AAS	Maes twf strategol	Pleidleisiau i fyny	Pleidleisiau i lawr
Y Fenni A	Tir i'r gogledd o'r Fenni	54	184
Y Fenni B	Tir i'r dwyrain o'r A465	191	23
Y Fenni C	Tir rhwng y B4246	107	47
Cas-gwent D	Tir i'r gogledd o Ystâd Bayfield	51	132
E Cas-gwent	Tir rhwng Stad Bayfield a'r A48	43	143
Cas-gwent F*	Tir rhwng yr A48 a'r M48	60	143
Trefynwy G	Tir i'r gorllewin o Drefynwy	270	175
Trefynwy H	Tir canol Trefynwy	255	189
Trefynwy I	Tir gogledd ddwyrain Trefynwy	318	248
Glan Hafren J	Tir i'r gogledd-ddwyrain o Gil-y-coed	74	72
Glannau Hafren K	Tir i'r gogledd-orllewin o Gil-y-coed	48	85
Glannau Hafren L	Tir i'r gorllewin o Gil-y-coed/i'r dwyrain o Rogiet	57	100
Glannau Hafren M	Tir i'r dwyrain o Gaer-went	59	51

*Nid yw safle/ Opsiwn F bellach yn cael ei gynnig i'w ddatblygu gan hyrwyddwr y safle

- 3.9 Mae'r rhesymau dros ddewis safleoedd wedi'u nodi isod:

Tir i'r Dwyrain o'r Fenni (Opsiw B)

- 3.10 Y dyraniad safle Strategol a Ffeirir yw safle ymyl anheddiad sydd wedi'i leoli'n gynaliadwy. Byddai datblygiad yma yn ehangu ardal adeiledig y dref y tu hwnt i'r A465 sydd ar hyn o bryd yn ffurfio ffin ddatblygu galed i'r dref. Mae gan y safle'r potensial i ffurfio estyniad trefol â chysylltiadau da i'r Fenni ac mae'n rhoi'r cyfle i ddarparu datblygiad defnydd cymysg, sy'n cynnwys cymysgedd o ddefnyddiau preswyl ochr yn ochr â defnyddiau cyflogaeth/masnachol, cyfleusterau a gwasanaethau.
- 3.11 Mae agosrwydd yr ardal i Orsaf Reilffordd y Fenni (tua 10 munud ar droed, 0.5 milltir ar hyn o bryd) yn cynnig manteision sylweddol i wneud y mwyaf o gyfleoedd ar gyfer newid moddol i ddulliau trafnidiaeth mwy cynaliadwy ac mae'n cynnig cyfle ar gyfer datblygiad sy'n canolbwyntio ar drafnidiaeth. Mae'r safle o fewn pellter cerdded o tua 16 munud o ganol y dref (0.7 milltir). Byddai angen mynediad i gerbydau o gefnffordd yr A465. Mae gan y safle'r potensial i gynnig cyfleusterau parcio a theithio ar gyfer gorsaf drenau'r Fenni, gan helpu i fynd i'r afael â phroblem bresennol a chefnogi newid moddol yn y dyfodol ochr yn ochr â'r gwasanaeth trên cynyddol a gynigir fel rhan o gynigion Metro De Cymru.
- 3.12 Mae'r tir wedi'i gategoreiddio fel tir sydd â sensitifrwydd tirwedd uchel/canolig i ddatblygiad preswyl yn y Diweddariad Sensitifrwydd Tirwedd. Mae'r safle wedi'i leoli'n bennaf ar ardal o dir amaethyddol GMA gradd 2/3a rhagfynegol. Fodd bynnag, wrth ystyried y dilyniant chwilio a argymhellir ym Mholisi Cynllunio Cymru¹², nodir bod y rhan fwyaf o'r tir o amgylch y Fenni naill ai â statws GMA neu o fewn gorlifdir. Ar ben hynny, mae prif aneddiadau'r Sir wedi'u hamgylchynu naill ai gan dir GMA neu orlifdir sy'n golygu na fyddai strategaeth ofodol amgen yn osgoi dyrannu tir GMA ar gyfer datblygiad. Bydd angen i ddatblygiad ddangos niwtraliaeth ffosffad neu welliant yn ei ddyluniad a/neu ei gyfraniad at gorff dŵr dalgylch ACA Afon Wysg.
- 3.13 Gallai'r dyraniad hwn fod o gymorth i nodi cyfeiriad twf hirdymor y dref. Mae'r potensial hirdymor hwn yn fanteisiol.

Tir yn Heol Mounon, Cas-gwent (Opsiw E)

- 3.14 Nid yw Safle Bayfield wedi symud ymlaen i'r Cynllun Adnau. Ym mis Hydref 2023, cytunodd y Cyngor ar adroddiad o newidiadau i'r Strategaeth a Ffeirir ar ôl yr ymgynghoriad. Roedd hyn yn cynnwys cyfnewid y safle strategol yng Nghas-gwent o Bayfield i Land yn Heol Mounon ar y sail bod gan ddatblygiad defnydd cymysg sy'n cynnwys cartref gofal a gwesty arfaethedig fanteision cysylltiedig o ran creu swyddi a thwristiaeth.
- 3.15 Y dyraniad safle Strategol a Ffeirir yw safle ymyl anheddiad sydd wedi'i leoli'n gynaliadwy. Byddai datblygiad yma yn ehangu'r ardal adeiledig bresennol i'r gorllewin o'r A466 (Heol St Lawrence), i'r gogledd o'r A48 ac i'r de o Heol Mounon. Mae'r safle ger Tirwedd Cenedlaethol Dyffryn Gwy (AHNE) ac ar ochr arall y ffordd i Ardal Cadwraeth Matharn. Mae Polisi Cynllunio Cymru yn rhoi statws cyfartal i Barciau Cenedlaethol ac AHNE o ran tirwedd a harddwch golygfaol ac mae'n gofyn bod y ddau yn cael y statws uchaf o amddiffyniad rhag datblygiadau amhriodol. Byddai angen dylunio datblygiad yn y lleoliad hwn yn ofalus i sicrhau bod unrhyw effeithiau ar osodiad y Dirwedd Genedlaethol yn dderbyniol. Mae'r tir wedi'i gategoreiddio fel tir o sensitifrwydd tirwedd uchel/canolig i ddatblygiad preswyl.

- 3.16 Mae'r safle tua 0.9 milltir neu bellter cerdded tua 15 munud o ganol y dref a chanolfan gymdogaeth Bulwark, 0.9 milltir (tua 17 munud ar droed) o Ysgol Gyfun a Chanolfan Hamdden Cas-gwent, ac 1.1 milltir (tua 9 munud ar droed) o orsaf reilffordd Cas-gwent. Fel yr amlinellwyd uchod, bydd angen rhoi ystyriaeth ofalus i effaith gronnus y datblygiad ar yr A466, yr A48 a chylchfan Highbeech.
- 3.17 Mae tua 72% o'r tir yn dir amaethyddol gradd 2 a 3a GMA rhagfynegol. Fodd bynnag, wrth ystyried y dilyniant chwilio a argymhellir ym Mholisi Cynllunio Cymru, nodir bod y rhan fwyaf o'r tir o amgylch Cas-gwent naill ai â statws GMA neu'n cael ei effeithio gan gyfyngiadau eraill. Ar ben hynny, mae prif aneddiadau'r Sir wedi'u hamgylchynu naill ai gan dir GMA neu orlifdir sy'n golygu na fyddai strategaeth ofodol amgen yn osgoi dyrannu tir GMA ar gyfer datblygiad. Ystyriaeth arall fydd ei leoliad yn yr ardal diogelu mwynau calchfaen.

Leasbrook, Trefynwy (Opsion I)

- 3.18 Mae'r dyraniad safle Strategol a Ffeirir yn Nhrefynwy yn ymwneud â safle maes glas i'r gogledd-ddwyrain o Drefynwy. Mae'r safle mewn lleoliad cynaliadwy ar ymyl safle anheddu i'r gogledd o Heol Dixon. Mae'r safle wedi ei leoli gerllaw datblygiad presennol yn Dixon Close a Heol Henffordd, gan gynnwys caeau chwarae Ysgol Haberdashers Trefynwy i'r gorllewin ynghyd â thir amaethyddol i'r dwyrain a'r gogledd.
- 3.19 Mae Trefynwy o fewn dalgylch Ardal Cadwraeth Arbennig (ACA) Afon Gwy. Felly bydd angen i'r safle strategol ddangos niwtraliaeth ffosffad neu welliant yn ei ddyluniad a/neu ei gyfraniad at y corff dŵr. Mae ateb strategol i ffosffadau yng Ngwaith Trin Dŵr Gwastraff Trefynwy wedi'i nodi gan Dŵr Cymru a ddylai gael ei roi ar waith erbyn 31ain Mawrth 2025.
- 3.20 Mae'r safle ger Cylchfan Dixon yn cynnig cysylltiadau da i leoliadau ymhellach i ffwrdd pan fo angen trafndiaeth gyhoeddus a defnydd o'r car preifat. Nid oes rhwydwaith rheilffordd i annog teithio cynaliadwy ar y rheilffyrdd, mae'r angen i leihau teithio/carbon a chefnogi opsiynau teithio llesol yn bwysig.
- 3.21 Parthed tir amaethyddol mae'r safle yn cynnwys ychydig o dir Gradd 2 gyda'r rhan fwyaf o'r safle yn Radd 3a gyda Gradd 3b. Fodd bynnag, wrth ystyried y dilyniant chwilio a argymhellir ym Mholisi Cynllunio Cymru, nodir bod y rhan fwyaf o'r tir o amgylch Trefynwy o statws GMA. Ar ben hynny, mae prif aneddiadau'r Sir wedi'u hamgylchynu naill ai gan dir GMA neu orlifdir sy'n golygu na fyddai strategaeth ofodol amgen yn osgoi dyrannu tir GMA ar gyfer datblygiad.
- 3.22 Gan fod rhan fechan o brif bwynt mynediad y safle wedi ei leoli ar orlifdir, bydd mynedfa frys yn cael ei gynnwys i sicrhau llwybr amgen mewn unrhyw ddigwyddiadau llifogydd eithafol ar Heol Dixon. Mae'r safle wedi ei leoli yn agos i ddwy Ardal Cadwraeth Arbennig ac yn ffinio ag Ardal Gadwraeth Llandidiwg gyda rhan fechan iawn o'r safle wedi ei leoli yn Nhirwedd o Ddiddordeb Hanesyddol Dyffryn Gwy Isaf.
- 3.23 O ran pellter i Ganol Tref Trefynwy mae'r safle wedi'i leoli tua 0.6 milltir/13 munud o Ganol y Dref gyda Chanol y Dref gyfan wedi'i leoli o fewn 0.9 milltir a 18 munud ar droed. Mae'r safle yn agos iawn at Ysgol Gyfun Trefynwy 0.4 milltir/7-munud a'r Chanolfan Hamdden 0.6 milltir/ 12 munud (gan ddefnyddio'r fynedfa/llwybr cyhoeddus).

Tir i'r Dwyrain o Gil-y-coed (Opsiwn J)

- 3.24 Y dyraniad safle Strategol a Ffefrir yw safle ymyl anheddiad sydd wedi'i leoli'n gynaliadwy. Byddai datblygiad yma yn ymestyn anheddiad Cil-y-coed i'r gogledd-ddwyrain, tuag at anheddiad Crug a gerllaw safle Ffordd Crug, Porthsgiwed, y CDLI mabwysiedig. Mae'r safle i'r gogledd o Barc Gwledig Castell Cil-y-coed, Ardal Gadwraeth ac ardal a ddynodwyd ar hyn o bryd yn Ardal o Bwysigrwydd Amwynder dan y CDLI Mabwysiedig.
- 3.25 Mae rhan fechan o'r safle ymgeisiol ger yr hen reilffordd yn y gorlifdir: ni fyddai datblygiad adeiledig yn cael ei ganiatáu o fewn y rhan hon o'r safle. Mae rhan o'r safle yn cynnwys tir a ddatblygwyd o'r blaen sy'n cynnwys canolfan farchogaeth fasnachol, gyda llawer o'r gweddill ar dir y Cyngor. Mae cynnwys tir addas o'r fath yn cael ei gefnogi gan Bolisi Cymru'r Dyfodol 3 sy'n cefnogi arweinyddiaeth gyhoeddus a'r defnydd o dir cyhoeddus i gyflawni targedau tai fforddiadwy uchelgeisiol.
- 3.26 O ran tir amaethyddol, mae'r safle yn cynnwys ardal fechan o dir amaethyddol gradd 1, y rhan fwyaf ohono o fewn gorlifdir felly ni fyddai'n cael ei adeiladu arno. Mae gweddill yr ardal yn dir amaethyddol gradd 2 yn bennaf. Fodd bynnag, wrth ystyried y dilyniant chwilio a argymhellir ym Mholisi Cynllunio Cymru, nodir bod y rhan fwyaf o'r tir o amgylch Cil-y-coed naill ai â statws GMA neu'n orlifdir. Ar ben hynny, mae prif aneddiadau'r Sir wedi'u hamgylchynu naill ai gan dir GMA neu orlifdir sy'n golygu na fyddai strategaeth ofodol amgen yn osgoi dyrannu tir GMA ar gyfer datblygiad.
- 3.27 O ran pellter o ganol tref Cil-y-coed, mae tua 1.2 milltir (o bwynt canolog yr ardal dwf) a thua 22 munud o bellter cerdded. Mae tua 33 munud ar droed o orsaf reilffordd Cil-y-coed. Mae'r hen reilffordd wedi'i phrynu'n ddiweddar gan CSF ac mae'n cael ei throi'n llwybr teithio llesol, gan gynnig budd sylweddol o ran newid moddol a darpariaeth hamdden. Mae sensitifrwydd tirwedd i ddatblygiadau preswyl yn uchel/canolig. Mae rhan o'r safle hwn o fewn yr ardal diogelu mwynau calchfaen.
- 3.28 Gallai'r dyraniad hwn fod o gymorth i nodi cyfeiriad twf hirdymor y dref. Mae'r potensial hirdymor hwn yn fanteisiol.

Rhan 2: Beth yw canfyddiadau'r ACI ar hyn o bryd?

4. Canfyddiadau'r gwerthusiad ar hyn o bryd

- 4.1 Mae Rhan 2 o Adroddiad yr ACI a'r CA hwn yn ateb y cwestiwn – beth yw canfyddiadau arfarnu ar hyn o bryd? - trwy gyflwyno gwerthusiad o'r Ddogfen Hoff Strategaeth. Cyflwynir canfyddiadau cryno'r gwerthusiad isod.
- 4.2 **Tabl 4.1** trosodd yn rhoi crynodeb o ganfyddiadau'r arfarniad yn erbyn pob thema ACI. Ar y cam diweddarach hwn o lunio cynllun, ni nodir unrhyw argymhellion, gan gydnabod bod iteriadau cynharach o'r Arfarniad Cynaliadwyedd Integredig wedi llywio'r gwaith o ddatblygu'r cynllun.

Tabl 4.1: Crynodeb o ganfyddiadau'r gwerthusiad

Thema ACI	Casgliad
Economi a chyflogaeth	Yn gyffredinol, ystyrir bod y mesurau diogelu a darpariaethau tir cyflogaeth, ynghyd â thai â chysylltiadau da a datblygiad canol tref/lleol yn debygol o arwain at effeithiau cadarnhaol sylweddol ar gyfer y thema ACI hon. Bydd darpariaethau ychwanegol sy'n ceisio gwella'r amgylchedd lleol a chysylltiadau teithio cynaliadwy a llesol hefyd yn hybu effeithiau cadarnhaol ac yn cefnogi'r economi wledig a thwf twristiaeth.
Poblogaeth a chymunedau	O ystyried yr uchod, rhagwelir y bydd gweithredu'r CDLIA yn debygol o arwain at effeithiau cadarnhaol sylweddol . Mae hyn oherwydd ei gefnogaeth i adeiladu cymunedau cynaliadwy a gwydn ar draws Sir Fynwy a mynd i'r afael â'r her tai fforddiadwy. Mae hyn hefyd yn adlewyrchu ffocws y CDLIA ar gyflwyno gwahanol ddatblygiadau tai (amrywiol fathau a deiliadaeth) mewn ardaloedd sydd â chysylltiadau da i ddiwallu anghenion amrywiol y boblogaeth.
Iechyd a lles	Yn gyffredinol, ystyrir y bydd y CDLIA yn cael effeithiau cadarnhaol sylweddol ar iechyd a lles poblogaeth Sir Fynwy. Gwneir hyn trwy gefnogi datblygiad sy'n agos at wasanaethau a chyfleusterau allweddol yn aneddiadau haen uwch Trefynwy, Y Fenni, Cas-gwent a Chil-y-coed. Mae hefyd yn adlewyrchu ffocws y polisiâu ehangach ar gyflwyno seilwaith newydd i gefnogi iechyd corfforol a meddyliol, er enghraifft seilwaith gwyrdd a glas. Bydd hyn yn sicrhau gwasanaeth adnoddau o ansawdd uchel parhaus yn Sir Fynwy.
Cydraddoldeb, amrywiaeth a chynhwysiant cymdeithasol	O ystyried yr uchod, rhagwelir y bydd effeithiau cadarnhaol sylweddol yn dod i'r amlwg o ganlyniad i'r CDLIA ar gyfer y thema ACI hon. Mae hyn oherwydd y ffocws ar ddiogelu seilwaith presennol a chefnogi seilwaith newydd yn yr ardal gymdogaeth, a thrwy hynny ddiogelu a gwella mynediad at wasanaethau a chyfleusterau pwysig. Mae hefyd yn adlewyrchu gofynion polisi ar gyfer datblygiad sy'n hyrwyddo lleoedd hygrych a chynhwysol. Mae'r dyraniadau strategol ar gyfer datblygu tai hefyd yn cyfrannu at gydraddoldeb, amrywiaeth a chynhwysiant cymdeithasol - yn gysylltiedig â'u gallu i ddarparu

Thema ACI**Casgliad**

nifer sylweddol o dai fforddiadwy a gefnogir gan seilwaith presennol o fewn y prif aneddiadau.

Cludiant a symudiad

O ystyried yr uchod, daethpwyd i'r casgliad bod **effeithiau cadarnhaol sylweddol yn debygol ar gyfer y thema ACI trafnidiaeth a symud o dan y CDLIA**. Mae hyn yn adlewyrchu'r ffocws ar ddod â dyraniadau strategol ymlaen mewn aneddiadau sydd â dosbarthiad da o wasanaethau a chyfleusterau a seilwaith trafnidiaeth. Ymhellach, mae ffocws ar flaenoriaethu hawliau tramwy cyhoeddus presennol a seilwaith cludiant gweithredol a gwella'r rhwydwaith lle bo'n briodol. Bydd hyn yn debygol o gyfrannu at leihau'r ddibyniaeth ar gerbydau preifat i symud o gwmpas yr ardal a bydd yn helpu i gefnogi'r rhwydwaith trafnidiaeth yn Sir Fynwy.

Adnoddau naturiol (aer, tir, mwynau a dŵr)

I grynhoi, mae'r cynllun yn cynnwys lefel dda o ddarpariaeth ar gyfer diogelu mwynau ac ansawdd dŵr ac mae'n gweithio'n dda i leihau effeithiau ar ansawdd aer. Fodd bynnag, nodir bod angen gwarchod safleoedd maes glas. Cydnabyddir bod cyfleoedd tir llwyd cyfyngedig yn Sir Fynwy, ac mae'r cynllun yn gweithio'n dda i ddyrannu safleoedd strategol o fewn ffiniau aneddiadau ac yn gyfagos i ardaloedd adeiledig. Fodd bynnag, ar hyn o bryd, daethpwyd i'r casgliad bod **effeithiau negyddol sylweddol** yn debygol o gael effaith ar adnoddau naturiol, oherwydd y golled sylweddol (ac anochel) o dir glas a thir amaethyddol.

Bioamrywiaeth a geoamrywiaeth

O ystyried yr uchod a chyda datrysiadau niwtraliaeth maetholion bellach ar waith, ystyrir bod **mân effeithiau cadarnhaol** yn fwyaf tebygol ar gyfer thema ACI bioamrywiaeth a geoamrywiaeth o dan y CDLIA. Mae hyn oherwydd bod y fframwaith polisi yn osgoi effeithiau andwyol ar safleoedd pwysig ar gyfer bioamrywiaeth, a ffocws y cynllun ar ddod ag enillion net ymlaen a gwella cysylltedd ecolegol.

Amgylchedd hanesyddol

Ar hyn o bryd, mae **mân effeithiau negyddol** yn fwyaf tebygol o dan y CDLIA ar gyfer y thema ACI hon. Mae hyn yn adlewyrchu agosrwydd dyraniadau safle at nodweddion treftadaeth, a'u potensial i effeithio ar yr amgylchedd hanesyddol lle bydd dyluniad a gosodiad y datblygiad yn hanfodol i leihau effeithiau negyddol, fel y nodir gan bolisiâu'r Cynllun Adnau. Mae darpariaethau polisi nodedig hefyd wedi'u cynnwys o dan y CDLIA, a fydd o fudd uniongyrchol ac anuniongyrchol i'r amgylchedd hanesyddol drwy warchod nodweddion penodol a gwella'r lleoliad ehangach y maent wedi'u lleoli ynddo.

Tirwedd

Ar hyn o bryd, mae **effeithiau negyddol bach** yn cael eu hystyried yn fwyaf tebygol mewn perthynas â thema tirwedd ACI. Er y bydd datblygiad yn effeithio ar gymeriad ac ansawdd y dirwedd yn Sir Fynwy, mae'r CDLIA yn gweithio'n dda i leihau'r effaith hon trwy ddyrannu safleoedd o fewn ffiniau aneddiadau a thu allan i ddynodiadau tirwedd. Ymhellach, mae'r polisiâu datblygu a darpariaethau polisi ehangach o dan y CDLIA yn gweithio i gynnal a gwella cymeriad ac ansawdd y dirwedd - er enghraifft, trwy ddarparu seilwaith gwyrdd a gwrthsefyll

Thema ACI**Casgliad**

Newid
hinsawdd (gan
gynnwys
perygl
llifogydd)

datblygiad yng nghefn gwlad agored. Er hyn, bydd colledion tir glas sylweddol yn effeithio ar y dirwedd gyda'i gilydd.

Ar hyn o bryd, ystyrir **effeithiau niwtral yn fwyaf tebygol mewn perthynas ag addasu i newid yn yr hinsawdd**. Mae hyn yn adlewyrchu dyraniad safleoedd strategol lle nad oes fawr ddim risg o lifogydd, os o gwbl. Mae'r casgliad hwn hefyd yn seiliedig ar ddarpariaethau polisi'r CDLIA, gan gynnwys y rhai o dan Bolisi Strategol S4 (Newid yn yr Hinsawdd), sy'n ceisio lleihau perygl llifogydd ar draws Sir Fynwy.

O ran lliniaru newid yn yr hinsawdd, mae **mân effeithiau negyddol yn fwyaf tebygol ar hyn o bryd**. Er bod y CDLIA yn cynnwys amodau polisi i helpu i leihau allyriadau (gan gynnwys cludiant gweithredol a chyhoeddus, darpariaeth seilwaith gwyrdd, ac annog cyfyngu o fewn aneddiadau), mae lefel y twf a gynigir trwy'r polisiâu tai yn sylweddol a bydd yn cynyddu allyriadau ar draws Sir Fynwy.

Rhan 3: Beth sy'n digwydd nesaf?

5. Camau nesaf a monitro

- 5.1 Mae Rhan 3 o Adroddiad yr Arfarniad o Gynaliadwyedd a'r CA hwn yn egluro'r camau nesaf yn y broses llunio cynllun/Arfarniad o Gynaliadwyedd.

Camau nesaf

- 5.2 Bydd yr Adroddiad ACI hwn yn cyd-fynd â'r Cynllun Adnau ar gyfer ymgynghoriad cyhoeddus. Bydd unrhyw sylwadau a ddaw i law yn cael eu hadolygu a'u hystyried fel rhan o'r broses ailadroddol o lunio'r cynllun a'r ACI ac yn llywio'r CDLIA a gyflwynir.

Monitro

- 5.3 **Tabl 5.1** isod yn amlinellu'r monitro arfaethedig ar gyfer y CDLIA. Bydd hyn yn cael ei fireinio yn Natganiad Mabwysiadu ADA.

Tabl 5.1 Rhaglen fonitro ACI arfaethedig ar gyfer y CDLIA

Thema ACI	Mesur monitro arfaethedig
Economi a chyflogaeth	- Cyfradd cyflogaeth a diweithdra cyffredinol. - Arwynebedd llawr cyflogaeth ychwanegol net. - Arwynebedd llawr ychwanegol net o ddatblygiad masnachol yn ôl lleoliad. - Gwell arwynebedd llawr cyflogaeth o ansawdd gwell. - Incwm twristiaeth blynyddol. - Datblygiad twristiaeth ychwanegol net yn ôl lleoliad a math.
Poblogaeth a chymunedau	- Cyflenwad pum mlynedd o dir ar gyfer tai. - Nifer y lleiniau ar gyfer teithwyr a phobl sioe deithiol a ddarperir. - Diweddariadau rheolaidd i'r Asesiad Llety Sipsiwn, Teithwyr a Siewmyn Teithiol. - Nifer y tai fforddiadwy a gwblhawyd yn y flwyddyn adrodd. - Nifer y cartrefi a gwblhawyd yn ôl math a maint ystafelloedd gwely yn y flwyddyn adrodd. - Nifer y cartrefi a gwblhawyd yn darparu llety arbenigol yn y flwyddyn adrodd. - Nifer y cartrefi hunan-adeiladu/adeiladu pwrpasol a gwblhawyd yn y flwyddyn adrodd.
Iechyd a lles	- Ardal o fannau naturiol hygyrch newydd a ddarperir trwy gynigion datblygu. - Ardaloedd o fynediad gwell i fannau gwyrdd naturiol a ddarperir trwy gynigion datblygu. - Cysylltiadau teithio llesol newydd yn ôl lleoliad. - Colli / ennill man agored cyhoeddus yn ôl math. Er enghraifft, parc, maes chwarae i blant, rhandiroedd.
Cydraddoldeb, amrywiaeth a	Mynegeion o sgorau amddifadedd lluosog.

Thema ACIchynhwysiant
cymdeithasolCludiant a
symudiadAdnoddau
naturiol (aer, tir,
mwynau a dŵr)Bioamrywiaeth
a
geoamrywiaethAmgylchedd
hanesyddol

Tirwedd

Newid hinsawdd
(gan gynnwys
perygl llifogydd)**Mesur monitro arfaethedig**

- Gwelliannau cyffordd ffordd.
- Gwelliannau mewn sgorio hygrychedd yn ôl lleoliad ar gyfer cerdded a beicio.
- Gwelliant mewn rhwydweithiau trafndiaeth gyhoeddus.
- Cynlluniau Trafnidiaeth y cytunwyd arnynt yn ôl lleoliad a math o ddefnydd tir.
- Cilometrau ychwanegol o Hawliau Tramwy Cyhoeddus.
- Data monitro ansawdd aer parhaus mewn lleoliadau monitro ansawdd aer.
- Dirymiadau AQMA.
- Arwynebedd o dir halogedig a adferwyd yn y flwyddyn adrodd.
- Nifer a lleoliad cynlluniau a weithredwyd gyda draeniad cynaliadwy yn gwasanaethu datblygiad presennol yn ogystal â datblygiad newydd.
- Nifer a lleoliad datblygiad gan gynnwys ail-naturiol cyrsiau dŵr neu ardaloedd storio llifogydd.
- Nifer a lleoliad cynlluniau datblygu sy'n effeithio ar ardaloedd diogelu mwynau.
- Ardal a lleoliad ailddatblygu tir llwyd yn y flwyddyn adrodd.
- Colli tir amaethyddol yn ôl gradd.
- Maes datblygu maes glas yn y flwyddyn adrodd.
- Nifer a lleoliad datblygiadau sy'n cyfrannu at gynnal a chadw seilwaith dŵr.
- Nifer a lleoliad cynlluniau annomestig sy'n cyflawni gostyngiad yn y defnydd o ddŵr dros y llinell sylfaen.
- Targedau Cynllun Gweithredu sy'n monitro ac yn rheoli effeithiau twf ar safleoedd a ddynodwyd yn rhyngwladol (ACA/AGA/ Ramsar)
- Enillion/colledion net o dir clustogi a mannau gwyrdd amgen yn ôl swyddogaeth sy'n lleihau pwysau twf safleoedd dynodedig.
- Enillion net/colled cynefin yn deillio o gynigion datblygu.
- Cysylltiadau newydd rhwng cynefinoedd yn ôl lleoliad.
- Nifer, math a lleoliad datblygiad a gymeradwywyd sy'n effeithio ar ased treftadaeth.
- Nifer yr asedau treftadaeth wedi'u gwella a'u codi allan o'r categori 'mewn perygl'.

- Asesiadau effaith tirwedd positif ar gynigion wedi eu cymeradwyo.
- Asesiadau effaith tirwedd negyddol ar gynigion a wrthodwyd.
- Datblygiadau newydd yn cynnwys pwyntiau gwefru cerbydau trydan yn ôl math o ddefnydd tir.

Thema ACI**Mesur monitro arfaethedig**

- Nifer, lleoliad a math y cynigion sy'n cyflawni dyluniad carbon isel.
  - Nifer y cynlluniau carbon isel datganoledig ac ynni adnewyddadwy a gymeradwywyd mewn datblygiad.
  - Cymeradwyo datblygiad ym Mharthau Perygl Llifogydd 2, 3a, a 3b yn ôl dosbarth defnydd a chydawnsedd risg llifogydd.
  - Gwrthod datblygiad ym Mharthau Perygl Llifogydd 2, 3a, a 3b.
-

